

“Bakıdan səslənən mesajlar lazımı ünvanı çatacaq”

Prezident İlham Əliyev bu il aprelin 11-də “Dünya dini liderlərinin II Bakı Sammiti”nin keçirilməsi ilə əlaqədar Təşkilat Komitəsinin yaradılması haqqında Sərəncam imzalayıb.

Respublika Prezidenti cənab İlham Əliyevin Sərəncamına əsasən, noyabrın 14-15-də Bakı sözündən beynəlxalq tədbirə ev sahibliyi etdi. Dünya dini liderlərinin II Bakı Sammiti müstəqil Azərbaycanın paytaxtında keçirildi. Beş qitədən 70 dövlətin, 25 dini təriqət lideri və 500-ə yaxın təmsilçinin iştirak etdiyi Bakı Sammitinin açılışında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva iştirak etdilər.

Əvvəlcə birgə foto çəkdi-rildi, sonra müqəddəs Qura-ni-Kərimdən ayələr oxundu. **Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev mərasimdə nitq söylədi.**

Prezident Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə həzrətlərini, zati-müqəddəsləri Moskvanın və bütün Rusiyanın Patriarxı Kirilli, din xadimlərini və qonaqları salamladı.

Tədbirin böyük əhəmiyyətindən danışan ölkə başçısı qürur hissi ilə qeyd etdi ki, fəxr edirik ki, Azərbaycan bu mötəbər tədbirə ikinci dəfə ev sahibliyi edir. Bu, bir daha onu göstərir ki, Azərbaycan dinlərarası dialoq inkişafında öz önəmli rolunu oynayır və bundan sonra da oynayacaqdır.

Prezident İlham Əliyev daha sonra dedi:

- Bakıda belə mötəbər tədbirin keçirilməsi, hesab edirəm ki, təbiidir. Çünki Azərbaycanın qədim dinlərarası ənənələri vardır. Azərbaycan ictimai-siyasi quruluşundan asılı olmayaraq, bütün dövrlərdə bu istiqamətdə nümunəvi ölkə kimi özünü göstərmişdir. Əsrlər boyu ölkəmizdə bütün dinlərin, bütün etnik qrupların nümayəndələri bir ailə kimi sülh, mehribanlıq, dostluq, qarşılıqlı anlaşma şəraitində yaşamışlar. Azərbaycan çox-konfessiyalı, çoxmillətli bir ölkədir və bu, bizim böyük sərvətimizdir. Dini və etnik

müxtəlifliyimiz bizim böyük sərvətimizdir. Azərbaycanda uğurlu inkişafın, sabitliyin bərqərar olması istiqamətində atılmış bütün addımların arxasında dini və milli dözümlülük, tolerantlıq və multikultural dəyərlər dayanır. Bizim qədim tariximizi əks etdirən, o cümlədən, bizim dini abidələrimizdir. Bizim dini abidələrimiz, ilk növbədə, onu göstərir ki, Azərbaycan qədim diyardır. Digər tərəfdən onu göstərir ki, müxtəlif dövrlərdə müxtəlif dinlərin nümayəndələri Azərbaycanda yaşamış, yaratmış və gözəl tarixi miras qoymuşlar. Qeyd etməliyəm və biz fəxr edirik ki, İslam aləminin ən qədim məscidlərindən biri Azərbaycanda yerləşir. Şamaxı Cümə məscidi 743-cü ildə inşa edilmişdir, bir neçə il bundan əvvəl əsaslı təmir olunmuşdur. Bu məscid Dərbənd məscidindən sonra Qafqazın ən qədim məscididir.

Dövlətimizin başçısı Qafqaz Albaniyasının Şəki yaxınlığında yerləşən ən qədim kilsəsinin, zərdüştilik dininin qədim köklərini təsdiq edən atəşpərəstlik məbədi Atəşgahın, sonrakı dövrlərdə inşa olunan rus pravoslav kilsələrinin, sinaqoqların və katolik kilsələrinin mövcudluğunu, tarixi-dini abidələrin qorunması, təmiri və inşa edildiyini xüsusi qeyd etdi. Cənab İ. Əliyev Azərbaycanda dinlərarası dialoqun qədim tarixini, dövlətin bu ənənələrə və İslam dininə sadiqliyini, onu təbliğ etməyin önəmliyini, bütün dinlərin nümayəndə-

lərinin ölkəmizdə sərbəst yaşadığını, fərqli dinlərə məxsus insanların öz dini ayinlərini icra etmələri üçün çox gözəl ictimai ab-hava olduğunu önə çəkdi.

Prezident daha sonra qeyd etdi ki, fəaliyyətimizi beynəlxalq təşkilatlar, dünya dini liderləri yüksək qiymətləndirirlər. Azərbaycana bir neçə dəfə səfər etmiş zati-müqəddəsləri Moskva və Bütün Rusiyanın Patriarxı Kirill, Azərbaycana səfər etmiş Roma Papası Fransisk, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına rəhbərlik etmiş şəxslər Azərbaycanda dinlərarası dialoqun yüksək səviyyədə təşkil edilməsi haqqında dəfələrlə öz sözlərini demişlər. “Bu sözlər, bu yüksək qiymət bizim üçün çox dəyərlidir və bu, reallığı əks etdirir”, - deyərək Prezident nitqində beynəlxalq münasibətlərdən bəhs etdi. Azərbaycan gənclərinin milli-vətənpərvərlik və ənənəvi dəyərlər ruhunda tərbiyə olunmasının prioritet olduğunu, Zirvə görüşündə bundan da bəhs ediləcəyinə əmin olduğunu xüsusi vurğuladı: “Gənc nəsli yad və bəd təsirlərdən qorumaq, ənənəvi və ailə dəyərlərini qorumaq hamımızın işidir”.

Ölkə rəhbəri vurğuladı ki, Azərbaycan multikulturalizmi dünyaya nümunədir. Cənab Prezident çıxışında bu məsələni ətraflı şərh etdi:

- Multikulturalizm Azərbaycanda həm həyat tərzidir, həm də dövlət siyasətidir. Təsadüfi deyil ki, Azərbaycanda bu istiqamətdə bir

çox önəmli addımlar atılmışdır və bir neçə mötəbər beynəlxalq tədbir keçirilmişdir. Ənənəvi olaraq keçirilən Bakı Humanitar Forumunun, BMT tərəfindən dəstəklənən Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumunun, BMT Sivilizasiyalar Alyansının Qlobal Forumunun, Dünya dini liderlərinin Zirvə görüşlərinin dinlərarası dialoqu möhkəmləndirmək, dini ayrı-seçkiliyə qarşı birgə mübarizə aparmaq, multikultural dəyərləri təbliğ etmək və beləliklə, dünyada gedən müsbət proseslərə öz töhfəmizi verməkdir. Prezident cənab İlham Əliyev bildirdi ki, Azərbaycanda əsas ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan dövlət-din münasibətləri yüksək səviyyədə tənzimlənir. Müasir Azərbaycanın bütün istiqamətlər üzrə inkişaf konsepsiyası Ümummilli Liderin adı ilə bağlıdır.

Ölkə başçısı 1992-ci ildə Azərbaycan Xalq Cəbhəsi tərəfindən həyata keçirilən hərbi çevriliş nəticəsində vəziyyətin daha da ağırlaşdığını, ölkənin idarəolunmaz vəziyyətə düşdüyünü, dərin böhrana düşərək olduğunu, bununla da ölkəni xaos, anarxiya, özbaşınalıq bürüdüyünü, dinlərarası, millətlərarası münasibətlərə böyük ziyan vurulduğunu xüsusilə qeyd etdi: “Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin hakimiyyəti tariximizin qara ləkəsidir. Bu, rüsvayçılıq dövrüdür və təsadüfi deyil ki, Azərbaycan xalqı bu anti-milləti, satqın və qorxaq hakimiyyətə cəmi bir il dözə bil-

di, bir ildən sonra öz liderinə üz tutub Heydər Əliyev hakimiyyətə dəvət etdi və ona ölkənin gələcəyini etibar etdi”.

Məruzəçi Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin dövlət-din münasibətlərinə vurduğu zərbədən də danışdı. Heydər Əliyev hakimiyyətə gəldəndən sonra, ilk növbədə, qanunsuz silahlı birləşmələrin tərk-silah edilməsi istiqamətində önəmli addımlar atdı, erməni təcavüzünün qarşısını aldı və işğal altındakı bəzi torpaqları geri qaytara bildi. Ölkədə sabitlik bərqərar olundu, respublika inkişaf yoluna qədəm qoydu. Azərbaycan beynəlxalq təcridəndən çıxıb, iqtisadi və siyasi islahatlar aparılmağa başladı.

Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, dövlət-din münasibətlərinin formalaşması Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Şeyx həzrətlərinin bu istiqamətdə çox böyük fədakarlıq və fəaliyyət göstər-məsi, Ulu Öndərlə Şeyx həzrətlərinin dostluğu və dövlət-din münasibətlərinin formalaşmasında bu dostluğun rolu və Şeyxin bu gün də dövlət-din siyasətini sağlam zəmində davam etdirməsi, Azərbaycanı dünyada təbliğ etməsi təqdir olundu.

Bütün Qafqazın şeyxi Allahşükür Paşazadə həzrətləri Azərbaycanın ümumi inkişafına çox böyük töhfə verdiyinə görə, bu ilin avqust ayında Prezidentin Sərəncamı ilə Azərbaycanın ən ali ordeni - “Heydər Əliyev” ordeni ilə təltif edilib. Cənab Prezident ali mükafatın təntənəli şəkildə Şeyx həzrətlərinə təqdim edilməsini tövsiyə etdi.

Respublikamızda keçirilən I Avropa və IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarından, onların siyasi mənasından, dostluq əlaqələri yaratmasından, bu oyunların dinlərarası, mədəniyyətlərarası dialoqun təşviqindəki əhəmiyyətli rolundan, “Bakı Prosesi”nin Azərbaycanın təşəbbüsü ilə başlamasından, 2018-ci ildə onilliyinin qeyd edilməsindən danışan ölkə başçısı Sammit iştirakçılarının nəzərinə çatdırdı ki, Azərbaycan nadir ölkələrdəndir ki, həm İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına, həm də Avropa Şurasına üzvdür.

“Bakıdan səslənən mesajlar lazımı ünvanına çatacaq”

⇒ Əvvəli 1-ci səhifədə

Dağlıq Qarabağın əzəli Azərbaycan torpağı olduğunu, xalqımızın əsrlərboyu bu torpaqda yaşayıb-yaratdığını, Çar Rusiyasının XX əsrin əvvəllərində çap edilmiş xəritələrində Dağlıq Qarabağa aid ərazidə bütün toponimlərin azərbaycanmənşəli olduğunu tarixi faktlarla sadaladı və dedi:

- Torpaqlarımızın, təxminən, 20 faizi, o cümlədən Dağlıq Qarabağ və ətrafda olan 7 rayon işğal altına düşmüşdür. Bu ərazilərdə münaqişə ilə bağlı BMT Təhlükəsizlik Şurası 4 qətnamə qəbul edib və bu qətnamələrdə erməni silahlı qüvvələrinin bizim torpaqlarımızdan çıxarılması haqqında açıq-aydın müddəalar var, Ermənistan bu qətnamələrə məhəl qoymur. Digər beynəlxalq təşkilatlar - Qoşulmama Hərəkatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Avropa Parlamenti, Avropa Şurası və başqa təşkilatlar oxşar qərar və qətnamələr qəbul etmişlər. Münaqişənin həlli üçün yeganə yol Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpasıdır.

Cənab İlham Əliyev Azərbaycanın 120 ölkənin yekdil qərarı ilə bundan sonra üç il ərzində Qoşulmama Hərəkatına sədrlik edəcəyindən, iqtisadi göstəricilərimizdən qürur hissi ilə danışaraq, nitqinin sonunda Zirvə görüşünün böyük əhəmiyyəti olacağından və Bakıdan səslənən mesajların lazımı ünvanına çatacağından əmin olduğunu bildirdi, görüş iştirakçlarına uğurlar arzuladı.

Daha sonra Şeyxülislam

Allahşükür Paşazadənin “Heydər Əliyev” ordeni ilə təltif edilməsi haqqında Sərəncam oxundu və dövlətimizin başçısı İlham Əliyev “Heydər Əliyev” ordenini Şeyxülislam Allahşükür Paşazadəyə təqdim etdi.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə onu bu yüksək mükafata layiq gördüyü üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirdi. Sonra digər ölkələrin də Şeyxə təbrikləri oxundu və təltifləri təqdim olundu.

Moskvanın və Bütün Rusiyanın Patriarxı Kirill Rus Pravoslav Kilsəsinin birinci dərəcəli “Müqəddəs Serafim Sarovski” ordenini Şeyx Həzrətlərinə təqdim etdi.

Rusiya Federasiyasının Federasiya Şurasının sədr müavini İlyas Umaxanov

çıxış edərək, Prezident Vladimir Putinin Dünya dini liderlərinin II Bakı Sammitinə ünvanladığı məktubu oxudu. İ. Umaxanov Fərmanı oxudu və “Xeyirxah işlərə görə fərqlənmə nişanı”nı Şeyxülislam Allahşükür Paşazadəyə təqdim etdi.

Türkiyə Diyanət İşləri başkanı Ali Erbaş çıxış etdi və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın təbriklərini çatdırdı.

İran İslam Respublikasının Mədəniyyət və İslami Əlaqələr Təşkilatının sədri Abuzər İbrahimi Türkman; Misir Ərəb Respublikasının Nümayəndələr Palatası sədrinin birinci müavini Əl-Seyyid Mahmud əl-Şərif; Özbəkistan Respublikası Prezidentinin dövlət müşaviri Rüstəm Kasimov; Gürcüstanın Azərbaycandakı səfiri Zurab Pataradze; Ru-

siya Federasiyası Çeçenistan Respublikasının müftisi, Çeçenistan rəhbərinin müşaviri Salah Mezhiyev; Əsas Amerika Yəhudi Təşkilatlarının Prezidentləri Konfransının icraçı sədr müavini Malkolm Honlayn; KAİCİİD Beynəlxalq Dinlərarası və Mədəniyyətlərə Dialeq Mərkəzinin Baş katibi Feysəl bin Muammar; Qüds-Yerusəlimin ortodoksun baş ravini Şlomo Amar; BMT Baş katibinin humanitar məsələlər üzrə xüsusi məsləhətçisi Abdallah əl-Mətuq; Rusiya Federasiyasının Qaraçay-Çərkəz Respublikasının başçısı Raşid Temrezov; Bütün Gürcüstanın katolikos-patriarxı II İlyanın vikarisi mitropolit Teodor; Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri Prezidentinin dini işlər üzrə müşaviri əl-Sayed əl-Haşim; Vatikanın Dinlərarası Pontifik Şurasının İslam ilə dia-

loq departamentinin sədri Xaled Akəş; “RABİTA” Müsəlman Dünyası Liqası Baş katibinin müavini Əbdüləziz Əhməd Sarhan və “Yaşamaq sənəti” beynəlxalq təşkilatının təsisçisinin xüsusi nümayəndəsi Svami Divyateç təmsil etdiyi ölkə rəhbərlərinin və təmsilçisi olduqları beynəlxalq təşkilatların adından Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadəyə təbrik məktublarını oxudular və mükafatlarını təqdim etdilər.

İkigünlük Sammitdə “Multikulturalizm, toleranqlıq və dinlərarası həmrəyliyin təşviqində Azərbaycan Dövlətinin nümunəvi rolu”; “Şeyxülislam Allahşükür Paşazadənin dini rəhbər və ictimai xadim kimi sivilizasiyalararası və dinlərarası əməkdaşlığın inkişafına töhfəsi”; “Dini liderlər terrorizm, təcavüzkarlıq, ksenofobiya, islamofobiya, antisemitizm və xristianofobiya əleyhinə”; “Qadın və uşaq haqlarının qorunması, gənclərin maarifləndirilməsində dini liderlərin, dövlət, elm və ictimai xadimlərin birgə fəaliyyətinin əhəmiyyəti” mövzuları ətrafında müzakirələr aparıldı.

Sammitin yekunlarına dair Bakı Bəyannaməsi qəbul olundu.

Sammit işini plenar iclasla davam etdirdi.

Mərasimin sonunda “Bəşəri çağırış” filmi nümayiş olundu.

Sammitin yekunlarına dair Bakı Bəyannaməsi qəbul olundu.

Noyabrın 14-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin adından Dünya dini liderlərinin II Bakı Sammitinin iştirakçılarının şərəfinə ziyafət verildi.

Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva ziyafətdə iştirak edəblər.

Sonra konsert proqramı olub.

“İlahiyyatçı”

“France 2” telekanalı Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunda

28 noyabr 2019-cu ildə Heydər Əliyev Fondunun dəvəti ilə ölkəmizdə səfərdə olan “France 2” telekanalının “İslam Azərbaycanda” verilişinin çəkiliş qrupu İnstitutumuzda olub.

Rektor Ceyhun Məmmədov telekanala müsahibə verib. Xarici jurnalistlərin suallarını cavablandıraraq Ceyhun Məmmədov ali təhsil müəssisəsi haqqında geniş məlumat verib. İnstitut rəhbəri bildirib ki, Aİİ Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 9 fevral 2018-ci il tarixli Sə-

rəncamı ilə yaradılıb. Ali təhsil müəssisəsinin məqsəd və vəzifələrini, hədəflərini, təhsilin ödənişsiz əsaslarla aparılmasını, tələbələrin bütün ehtiyaclarının dövlət tə-

rəfindən qarşılmasını nəzərə çatdırıb. İnstitutda mövcud ixtisaslar barədə danışan C.Məmmədov gələcəkdə Xristianlıq və Yəhudiliklə bağlı ixtisasların da

açılacağına nəzərdə tutulduğunu diqqətə çatdırıb. Rektor qeyd edib ki, İnstitutda dərin dini və dünyəvi biliklərə malik, zəngin dünyagörüşlü, bütün dinlərin nümayəndələrinə hörmətlə yanaşan, yüksək dil biliklərinə sahib mütəxəssislərin hazırlanması əsas məqsədlərdən biridir.

C.Məmmədov ali təhsil müəssisəsində tədrisin müasir tələblər səviyyəsində təşkil olunması ilə yanaşı, Avropanın qabaqcıl ali təhsil müəssisələrinin təcrübəsindən yararlanmağın da əhəmiyyətinə diqqət çəkib.

Aİİ rektoru daha sonra ölkəmizdə mövcud olan tolerant və multikultural mühit barədə məlumat verib. Qeyd edib ki, ölkəmizdə bütün dinlərin nümayəndələri birlikdə hörmətlə yaşayırlar. Dünyanın terrordan, radikalizmdən və ekstremizmdən əziyyət çəkdiyini qeyd edən rektor ölkəmizin də bu balaya məruz qaldığını, torpaqlarımızın 20%-nin Ermənistan tərəfindən işğal edildiyini nəzərə çatdırıb.

Boualem Gueritli “İslam Azərbaycanda” verilişinin çəkilməsində məqsədin ölkəmizdə mövcud olan nümunəvi dövlət-din münasibətlərini, birgəyaşayış, multikulturalizm və tolerantlıq ənənələrini dünyaya nümayiş etdirmək olduğunu vurğulayıb.

B D U - 1 0 0

Tələbələr elm kəsb etmək üçün oxumalıdırlar

2019-cu ildə Azərbaycanın nüfuzlu elm və təhsil ocağı Bakı Dövlət Universitetinin təsis edilməsinin 100 illiyi tamam olur. Bu tarixi günün qeyd olunması məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 14 noyabr 2017-ci ildə Sərəncam imzalayıb.

26 noyabr 2019-cu ildə Konqres Mərkəzində qocaman təhsil ocağının 100 illik yubiley mərasimi keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mərasimdə iştirak edib və nitq söyləyib.

Müəllim və tələbələr salamlayan dövlət başçısı kollektivi yubiley münasibətilə təbrik edib və uğurlar arzulayıb.

Prezident çıxışına Bakı Dövlət Universitetinin yaranma tarixindən, bu addımı atmaqla Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin xalqımız qarşısında böyük xidmət göstərdiyindən bəhs etməklə başladı. Savadsız cəmiyyətdə güclü dövlət qurmağın mümkün olmadığını bildirən cənab İlham Əliyev Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin üzvləşdiyi çətinliklərdən, bu səbəbdən, ölkə ərazisinə tam nəzarət edə bilməməsini qeyd etdi.

Respublika Prezidenti bu tarixi yubileydəki nitqində ali təhsil ocağının yaranma tarixindən, üzvləşdiyi çətinliklərdən, eləcə də cəmiyyətə verdiyi faydadan faktlarla söhbət açaraq dedi ki, yüz il ərzində universitetin 200 minə yaxın məzununu olub. Onların arasından görkəmli şəxslər, alimlər, ictimai-siyasi xadimlər, siyasətçilər, mütəxəssislər çıxıb. Bir çoxu Azərbaycanın hərtərəfli inkişafına öz dəyərli töhfəsini verib.

Prezident daha sonra bildirib ki, Azərbaycan xalqının fəxri olan Ümummilli Lider, müasir Azərbaycanın qurucusu Heydər Əliyev də məhz Bakı Dövlət Universitetinin məzununu olub. Cənab Prezident gəncləri məlumatlandırmaq məqsədi ilə qeyd etdi ki, Heydər Əliyev həm sovet dövründə, həm müstəqilliyin ərəfəsində, həm də müstəqillik dövründə xalq və dövlət qarşısında misilsiz xidmətlər göstərib. Məhz onun rəhbərliyi ilə sovet dövründə Azərbaycan müttəfiq respublikalar arasında ən geridə qalmış sıralardan qabaqcıl yerlərə yüksəldi. Sovet dönəmində Ulu Öndər 13 il ərzində Azərbaycana hər il "Keçici Qırmızı bayraq" qazandırdı, onun rəhbərliyi ilə Vətənimiz böyük uğurlu yol qət etdi, 15 respublika arasında iki donor respublikadan biri oldu.

Universitetin fəxri olan Ümummilli Liderin tarixi xidmətlərinin yalnız təhsillə bağlı fəaliyyətindən bəhs edərkən Prezident qürurla bildirdi ki, Heydər Əliyev bu sahəyə böyük diqqət göstərirdi. Azərbaycan gənclərinin Sovet İttifaqının aparıcı ali məktəblərində oxuması üçün böyük zəhmət çəkib. Sovet məkanında buna oxşar təcrübə yox idi. Hər il, təqribən, 800-ə yaxın gənc Bakıda imtahan verib, keçmiş Sovet İttifaqının Moskva, Leningrad və digər böyük şəhərlərindəki qabaqcıl ali məktəblərində təhsil almağa göndərilirdi.

Prezident öz çıxışında qeyd etdi ki, Heydər Əliyevin qərarı ilə 1970-ci illərin əvvəllərində Cəmişid Naxçıvanski adına Hərbi Məktəb yaradıldı. O vaxt azərbaycanlılar Sovet Ordusunda az təmsil olunduqlarından, Heydər Əliyev çox istəyirdi ki, azərbaycanlı hərbiçilər yetişsin. Sanki bildirdi ki, nə vaxtsa Azərbaycan müstəqil dövlət olacaq və bu kadrlar bizə lazım olacaq.

Dövlətimizin başçısı vurğuladı ki, gənclərin və tələbələrin məlumatlı olması, mənfəi, yad təsirlərə uymaması üçün ölkəmizin müstəqilliyə qədərki dövründə də, müstəqillik dövründə də Heydər Əliyevin daim xalqın yanında olmasıdır. 20 Yanvar faciəsi baş verən-

dən dərhal sonra atdığı Ulu Öndərin atdığı addımlar və bir sıra tarixi xidmətlərindən bəhs edən İ.Əliyev bildirdi ki, lider daim xalqın yanında olmalıdır - Heydər Əliyev həmişə Azərbaycan xalqının yanında idi. Prezident Ümummilli Lideri gənclərə və gələcək nəsillərə nümunə olaraq göstərdi.

Prezident "Burada öyləşən gənclər tariximizi düzgün bilməlidirlər, - deyərək Xalq Cəbhəsi-Müsavat cütüliyünün xəyanətkar hakimiyyəti dövründə insanların saatlarla çörək növbəsində dayandıklarını, əlverişsiz quldurların meydan saldıqlarını, şəhərlərimizdə insanların incidildiklərini, oğurlandıqlarını, işgəncələrə məruz qaldıqlarını, jurnalistlərin döyüldüklərini acı-acı xatırladı. Özinü "demokrat" adlandıran bu ünsürlərin qeyri-demokratik hərəkətlərindən, onların dövlətə və dövlətçiliyə vurduğu ziyanlardan bəhs edərək, Ləl-Cəvahirat Fondunun talanmasından, ölkənin böhran vəziyyətinə salınmasından bəhs etdi.

Xalqımızın faciələrlə dolu tarixini xatırladan Prezident İlham Əliyev əsr-lərboyu müstəmləkə halında yaşadığımızı, müstəqilliyimizi istəməyən xarici hərbi missionerlərin o vaxt qəbul edilmiş birinci dövlət bayrağımızı dəyişdirməsindən, indiki üçrəngli bayrağın təsis edilməsindən və bu günümüzdən, ölkənin inkişaf dinamikasından söz açdı.

"Gənclər əsas qüvvədir və Azərbaycan gəncləri vətənpərvərdir, Vətəni sevdirlər, Vətənə bağlıdırlar", - söyləyən Prezident müəllimləri məsuliyyətli olmağa, tələbələrə biliklər öyrətməklə yanaşı, onları tərbiyə etməyi tövsiyə etdi. Azərbaycanda tərbiyə işinin yeni müstəviyə qalxmasının zəruriliyini xüsusilə vurğuladı. İdeoloji işə yenidən baxılmasının zəifliklər və boşluqlar səbəbindən olduğunu bildirdi. "Bizi istəməyən qüvvələr bu boşluqlardan istifadə edirlər", - söyləyən cənab Prezident vurğuladı ki, hazırda azad internet mövcuddur. Azərbaycanda internet istifadəçilərinin faiz nisbəti 80-ni keçib. "Ölkəmizdə azad, demokratik cəmiyyət formalaşmış, azad media var. Ona görə istənilən yalanı ortalığa atmaq olar. Ondan sonra bu yalan ətrafında müzakirələr təşkil olunur, bu yalan artıq bir real fakt kimi təqdim edilir və gənclərin beynlərini zəhərləmək istəyirlər. Biz buna imkan verə bilmərik", - ismarışını verdi.

Prezident İlham Əliyev daha sonra bildirdi: "Azərbaycan inkişaf edir. Dünyada bizə rəğbət artır. Təsadüfi deyil ki, dünya birliyinin mütləq əksəriyyətini təşkil edən ölkələr bizə səs verirlər". Ali Baş Komandan fəxrli mərasim

iştirakçılarının nəzərinə çatdırdı ki, 155 ölkənin səsi ilə Azərbaycan BMT Təhlükəsizlik Şurasına üzv seçilib: "Özü də necə, 8 il bundan əvvəlki kimi səs topladıq. İndi diplomatlar yaxşı bilirlər ki, adətən, səsvərmə bir gün ərzində keçirilir və tez bir zamanda yeni üzvlər seçilir. Bizdə isə bu, üç gün çəkdi".

Prezident bugünün prioritet mövzusu olan Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına sədrliyindən, Bakıda keçirilən Zirvə görüşündə 120 ölkənin ölkəmizə səs verməsindən, Rusiya Prezidenti Putinin dəvəti ilə "Valday" Diskussiya Klubunda iştirakından da bəhs etdi. Mərasim iştirakçılarına bütün dünyaya verdiyi "Qarabağ Azərbaycandır, nida işarəsi" mesajını xatırlatdı.

Daha sonra MDB Zirvə Görüşündə iştirakından söhbət açan ölkə başçısı dedi ki, MDB məkanında faşistlərə abidə ucaldılmasına yol verə bilmərik. Ermənistanda faşist Qaregin Njdeyə 6 metrlik abidə ucaldılıb, bu, sökülməlidir, bu, qəbul edilməzdir. Nijdenin cinayətkar əməllərindən, casusluğundan, necə həbs olunmasından və həbsxanada çürüməsindən tarixi faktlarla danışan ölkə başçısı belə bir caniyə heykəl qoyulmasının yolverilməzliyindən bəhs etdi. Prezident qeyd etdi ki, Ermənistanda hakimiyyət dəyişsə də, ölkənin faşist mahiyyəti dəyişməyib. Bu faşist mahiyyəti bizə qarşı, Türkiyəyə qarşı, müsəlmanlara qarşı nifrətə gedib çıxır. Onlar uşaqlarını da bu ruhda tərbiyə edirlər.

Müsəlman ölkələrinin Ermənistan rəhbərləri ilə münasibətlərindən təcəbbünü bildirən Prezident İlham Əliyev nitqini bu notlarla davam etdirdi:

- Mən müsəlman ölkələrinə dəfələrlə müraciət etmişəm. Açıq müraciət etmişəm ki, siz Ermənistanla necə qucaqlaşırırsınız? Siz bunların liderlərini necə dəvət edirsiniz? Görmürsünüz mü ki, bunlar bizim məscidlərimizi yerlə bir etdilər? Görmürsünüz ki, bizim məscidləri təhqir etdilər? Gedin, baxın, o şəkillər var, onlar Ağdam məscidini, Şuşa məscidlərini, işğal edilmiş digər torpaqlardakı məscidləri nə günə qoydular? Bu, axı təkcə bizim məscidlərimiz deyil, bütün müsəlman aləminin məscidləridir. Buna necə göz yummaq olar? Necə belə riyakarlıq etmək olar?

Biz dəfələrlə İslam həmrəyliyi ilə bağlı tədbirlər keçirmişik, sözüümüzü demişik. Bunu davam etdirəcəyik və o faşist Njdeyə ucaldılan abidə də gündəlikdədir. O cinayətkar dövlətlə münasibətlər quran bəzi müsəlman ölkələri bunu edəndə və faşistlərə qucaq açanda heç olmasa, o dağılmış məscidlərin təsvirlərini göz önünə gətirsinlər və özlə-

rinə sual versinlər ki, mən kiminlə qucaqlaşırım?!

Ölkə başçısı İlham Əliyev qeyd etdi ki, noyabr ayında Bakıda Dünya dini liderlərinin II Zirvə Görüşü keçirilmişdir, 70 ölkənin dini liderləri Bakıya gəlmişlər. Dünyada bunabənzər ikinci yığıncaq yoxdur:

- Mən iclaslarda bir-birinin yanında oturanlara fikir verirdim, əgər onlar başqa yerdə görüşsəydilər, bəlkə başqa cür danışırdılar. Amma oturublar, bir-birini dinləyirlər, bir-birinə salam verirlər. Biz bunu istəyirik. Çünki dünya başqa istiqamətdə gedir. Deyirlər ki, multikulturalizm ölübdür, yoxdur. Müsəlman miqrantlarını qəfəsdə saxlayırlar, "Stop İslam" deyirlər demokratiya beşikləri. Deyirlər ki, biz miqrantları qəbul edə bilərik, - mən Avropa ölkələrini nəzərdə tuturam, - ancaq müsəlman miqrantları yox. Deyirlər ki, multikulturalizm iflasa uğrayıb. Amma biz göstəririk ki, yox, elə deyil. Bu, siyasi iradədən, baxışlardan asılıdır, sən nə istəyirsən, hansı siyasət yürüdürsən. Bax, biz bu siyasəti yürüdürük. Bu siyasət yeganə düzgün siyasətdir. Əks təqdirdə, gələcək müharibələr, o cümlədən ola bilsin, dini müharibələr qaçılmazdır. Ona görə, bax, dini liderlərin Zirvə Görüşünün keçirilməsi belə səviyyədə və belə təmsilçiliklə bir daha bizim hörmətimizi, rolumuzu göstərir. Biz nəinki ölkə daxilində, dünya miqyasında bu gün çox önəmli ölkəyə çevrilməmişik.

Azərbaycanda iqtisadiyyatın inkişafından, kadr islahatlarından, gender bərabərliyindən mərasim iştirakçılarına konkret faktlarla söhbət açan Prezident, sanki xalqın ziyalı zümrəsinə ölkə haqqında hesabat verirdi.

Onminlərlə mütəxəssis yetişdirən müəllim peşəsindən ürəklə danışan dövlətimizin başçısı özünün də müəllim kimi əmək fəaliyyətinə başladığını, bu işin şərəfli və məsuliyyətli olduğunu qeyd etdi. Xoş bir təbəssümlə "Mən də müəllim olmuşam, müəllim kimi sizi salamlayıram", - söylədi.

Cənab prezident tələbələrə bilikli olmağı, diplom üçün yox, savad, elm kəsb etmək üçün oxumağı tövsiyə edərək, biliyin, savadın onların təminatlı gələcəyini müəyyənləyən amil olduğunu xatırlatdı. Onları vətənpərvər olmağa, Vətəni sevməyə səslədi... Ölkə başçısı nitqini məhz bu sözlərlə yekunlaşdırdı:

- Bax belə gənclər ölkəmizi gələcəyə inamla aparacaq. Hesab edirəm ki, bugünkü gənclərin mütləq əksəriyyəti bu meyarlara cavab verir - bilikli, savadlı, Vətənə bağlı, vətənpərvər və dünyaya açıq. Elə olmalıdır ki, Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi güclənsin.

Bizim müstəqilliyimiz başlıca vəzifəmizdir. Azərbaycan müstəqil dövlətdir, qürurlu dövlətdir və gələcəyə çox nikbin baxan dövlətdir. Bir daha sizi təbrik edirəm, cansağlığı, uğurlar arzulayıram. Sağ olun.

Mərasimdə Bakı Dövlət Universitetinin rektoru Elçin Babayev və universitetin professoru, hüquq elmləri doktoru Firuzə Abbasova çıxış etdilər.

Pianoçu Etibar Əsədlinin ifasında Bakı Dövlət Universitetinin məşhur 60 aliminə həsr olunmuş "İthaf" kompozisiyası təqdim edildi.

Tədbirdə Bakı Dövlət Universitetinin Jurnalistika fakültəsinin ikinci kurs tələbəsi Rəşad İmanov çıxış etdi.

Universitetin 16 fakültəsi üzrə elm sahəsini əhatə edən rəqəmsal qrafikin təqdimatı oldu.

Sonda Bakı Dövlət Universitetinin himni səsləndirildi.

✍ Ceyhun Valehoğlu

17 Noyabr - Milli Dirçəliş Günüdür

“Kremlə türk paşası” adlandırılan Heydər Əliyev milli dirçəlişimizin öndəri idi

Yetmiş il Azərbaycanı əsarətdə saxlayan sovet imperiyası 1988-ci ilin 17 noyabrında süquta uğradı. Bu, Azərbaycan xalqının Moskvanın idarəçiliyinə, erməni separatçılarının tüğyan edən terroruna qarşı kütləvi etirazı idi. 1988-ci il noyabrın 17-də xalq Azadlıq meydanına toplandı. Ermənilərin Azərbaycana qarşı torpaq iddialarına rəvac verənlərə qarşı misli görünməyən Xalq Hərəkatında xalqımız yumruq kimi birləşərək dünyaya göstərdi ki, ədalətsizliyə qarşıdır, azad yaşamaq istəyir, torpaq və Vətən uğrunda canlarından keçməyə hazırdır və buna layiqdir.

İctimai-siyasi proseslərin gedişi Azərbaycanın müstəqillik qazanmasına şərait yaratdı. Silahlı erməni quldurları dinc və əliyalın insanları Ermənistanda və Dağlıq Qarabağda amansızlıqla qətlə yetirirdi. Gözü-qızması cəlladlar qocalara, körpələrə, hamilə qadınlara cismani cəzalar və işgəncələr verirdi.

Zəif idarəetmə qabiliyyətinə malik rəhbərlik Azərbaycanı çox pis vəziyyətdə qoymuşdu. On yeddi noyabr hərəkatı milli şüuru oyatdı, beyinlərdə bir dönüş yarandı; Bakıda, Naxçıvanda, Gəncədə, Lənkəranda Xalq Hərəkatı genişləndi, Milli Azadlıq mübarizəsi böyük vüsət aldı. Azərbaycan tarixinin yeni bir səhifəsi yazılırdı. Bu tarixi vərəqləyib, bu səhifəni görənlər hadisələrin gedişində, müstəqilliyimizin bərqərar olması uğrunda mücadilədə ümummillilə lider Heydər Əliyevin əvəzsiz xidmətlərinin şahidi olacaqdılar...

Dahi rəhbərin fəaliyyətinə qısa bir nəzər saldıqda, bu, aydın görünür. Onun bütün fəaliyyəti Azərbaycan xalqının rifahına, respublikamızın tərəqqisinə, milli şüurun yetkinləşməsinə həsr olunub. Qeyd edək ki, hələ Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsində çalışdığı illərdə bir çox ziyalılarımızı, şair və yazıçılarımızı, bir sözlə, azadlıq uğrunda mücadilə aparan düşünən beyinləri labüd həbs və işgəncələrdən xilas edərək düzgün istiqamətə yönləndirirdi.

Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbərliyə gəldikdən sonra, dünyanın bir çox ölkələrində məlum oldu ki, SSRİ-də yenilikçi, iradəli, təşəbbüskar, işgüzar, yorulmaz və fenomen yaddaşla malik bir dövlət xadimi var. İmperiyanın rəhbərləri dərk edirdilər ki, Heydər Əliyev ölkəni daha yaxşı idarə edə bilər. Dövlət idarəetməsi üçün vacib olan bütün keyfiyyət və qabiliyyətlər Heydər Əliyev şəxsiyyətində cəmləşmişdi. Kremlə bundan fərahlananlar az olsa da, həsəd aparanlar çox

idi. SSRİ rəhbəri Mixail Qorbaçov başda olmaqla, bütün ermənipərəst qüvvələr Heydər Əliyevə qarşı sivil qaydada deyil, qatı düşmən münasibətilə müxalif mövqedə idilər. Dünyada az-çox tanınan erməni başbirlənləri və onların tərəfdarları Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsi Siyasi Bürosunun üzvü, SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini Heydər Əliyevə qarşı böhtan və iftiralı faktlar uydurmaqla onu ləkələməyə çalışırdılar. Haqq isə nazilər, amma üzül-məz.

Ermənilər ölkəmizə qarşı ərazi iddialarına Heydər Əliyev Moskva-da tutduğu vəzifələrdən uzaqlaşdırıldıqdan sonra fəallaşdılar. Əllərinə istədikləri və illərlə arzusunda olduqları fürsət düşmüşdü. Qurulmuş planlar, separatçı əməllər illər idi ki, məqam gözləyirdi. Bədxahlar Heydər Əliyevin vəzifədən uzaqlaşdırılmasını və ya cismən sıradan çıxarılmasını gözləyirdilər.

1988-ci ilin Sumqayıt hadisələri erməni planlarının birinci siqnalı oldu. O vaxt Ermənistan KP MK-nın birinci katibi olan Karen Dəmirçyan İrəvanda keçirilən mitinqdə demişdi: “Siz çox ağır və həlli çox müşkül bir işə qatılmışsınız. Düzdür, ölkənin indiki rəhbəri Mixail Qorbaçov bizim adamdır, o bizim arxamızdadır. Amma unudursunuz ki, türklərin Heydər Əliyev adlı böyük bir oğlu var. O, necə ki, həyatdadır, siz Azərbaycandan heç nə qopara bilməyəcəksiniz. Mən onu yaxşı tanıyıram. Biz uzun illər bütün dünya ermənilərinin nə qədər gücü varsa, onu məhv etmək üçün səfərbər etdik. Amma o, çəkist məharəti ilə hamısından sıyrılıb qurtara bildi, bizim qurduğumuz bütün planları alt-üst etdi. Doğrudur, Mixail Sergeyeviçin əli ilə biz onu Kremlədən, Siyasi Bürodan uzaqlaşdırdıq. Amma onu məhv edə bilmədik. Onu məhv etmək sizə asan görünməsin. Baxarsınız, onu yenidən hakimiyyətə gətirəcəklər. O zaman bütün havadarlarımızın söyi ilə nə qazanmışıqsa, gec və ya tez, hamısını itirəcək, axırda məğlub olacağıq. Heydər Əliyevlə mübarizə aparmaq çox çətindir, bu, qeyri-mümkün bir işdir”.

Türklərə nifrət edən Moskvadakı vəzifəli erməni millətçiləri böyük Heydər Əliyevi “Kremlə türk paşası” və ya “Heydər paşa” adlandırırdılar. Düşmən rəhbərlər elə bildirdilər ki, Heydər Əliyevi belə adlandırmaqla hörmətdən salır, ucuzlaşdırırlar.

Tarixdən məlumdur ki, türk pa-

şaları onların ədalətsiz mövqələrinə necə cavablar veriblər və “Heydər paşa” deməklə də Heydər Əliyevin güclü siyasətçi, uzaqgörən lider olduğunu özləri də təsdiq edirdilər. Dahi və böyük azərbaycanlı olan Heydər Əliyev 14 illik fəaliyyəti boyu Azərbaycanı 15 müttəfiq respublikanın sırasında son dərəcə yüksək səviyyədə inkişaf etmiş respublikaya çevirdi, Azərbaycanı dünyaya tanıtdı. Bacarıqlı azərbaycanlı kadrları Moskvada vəzifələrə irəli çəkdi, idarəetmə mərkəzi olan Moskvada millətimizin gələcəkdə sözünü deyəcək kadr potensialı yaratdı. Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın sürətli inkişafı dostların da, düşmənlərin də gözləri qarşısında baş verirdi.

Bəzi qısqanc və xain həmvətənlərimiz düşmənin hiylələrinə aldandıraq, 1988-1989-cu illərdə Heydər Əliyevin əleyhinə Moskvada təşkil edilmiş “Əliyevşinə” adlandırılan iyrənc “hərəkat”a qoşuldular. Onlar Moskvaya donoslar göndərirlər, yerli və mərkəzi mətbuatda böyük rəhbər haqqında həqiqətdən uzaq materiallar çap etdirirlər, böhtan kampaniyası aparırdılar. Heydər Əliyevin əleyhinə birləşib onun xidmətlərini inkar edənlər beyinsizliklərini belə sübut edirdilər, hətta dahi Heydər Əliyevin Vətənə dönməsində qarşısında maneəyə döndülər. “Onlar böyük qayıdış olar”, - deyər qorxdular və zaman öz işini gördü.

Heydər Əliyev Mixail Qorbaçovun qərəzli mövqeyi sayəsində tutduğu vəzifələrdən uzaqlaşdırılan kimi, fürsət gözləyən sovinist ermənilər İrəvanda və Xankəndidə mitinqlər keçirib, “Miatusum”, - deyər Dağlıq Qarabağın Ermənistana birləşdirilməsini tələb etdilər. Ermənistanın törətdiyi cinayətlər və Konstitusiyə pozuntuları Sovet İttifaqı rəhbərliyində onun xeyrinə həll olunurdu. Azərbaycanda silahlar yığılsa da, Ermənistanda cinayətkar dəstələr - saqqallılar silahlandırılıb, Xankəndinə göndərilirdilər.

Heydər Əliyevə qərəzli münasibətə görə SSRİ rəhbərliyindən narazılığını ifadə edən soydaşlarımız öz etiraz səsini qaldırdı. Səbir kasası dolan xalq haqsızlıqlara dözməməklə Azərbaycan tarixinin yeni səhifəsini yazdı. Minlərlə insanın önündə tanınmış yazıçılar, şairlər, alimlər çıxış etdilər. Xalqın birləşmək əzmi “Zaman”ın Moskvadan yox, Bakıdan başlanmasını istədi. Bu da ermənipərəst anti-Azərbaycan dairələri ciddi narahat etdi və onlar Azərbaycanı siyasi sınaqlar poliçonuna çevirmək üçün yeni məkrli planlar həyata keçirdilər. Bir çox günahsız soydaşımız həbs olundu, zindanlara atıldı. Həbslər, işgəncələr, təqiblər soydaşlarımızın mübarizə əzmini sındıra bilmədi. Beləliklə, noyabrın 17-si günü tarixin yaddaşında xalqımızın əzəmətinə əks etdirən Milli Dirçəliş Günü kimi qaldı. Hər il bugünü biz böyük ümumxalq bayramı olaraq təntənə ilə qeyd edirik. On yeddi noyabr bizim milli oyanış-milliləşmə günümüzüzdür və tariximizdə daim yaşayacaqdır. Milli şüurun oyanmasında və sovet imperiyasına qarşı çıxmasında ulu önderimiz Heydər Əliyevin müstəsna xidmətləri minnətdarlıqla xatırlanmalıdır.

✍ Rəhilə Misirxanlı

Tələbələrle görüş

İnstitutun akt zalında rektor Ceyhun Məmmədovun tələbələrle görüşü keçirilib. Görüşdə tədris, təlim-tərbiyə, təhsildə qazanılan nailiyyətlər, həyata keçirilən yeni layihələr və digər cari məsələlər müzakirə olunub.

Rektor tələbələri salamlayaraq bildirib ki, görüşün məqsədi gələcək hədəf və vəzifələr barədə onları məlumatlandırmaq, sosial problemlərini, tədris sahəsində olan çətinliklərini və təkliflərini öyrənmək, bir sıra tövsiyələr verməkdir. Rektor ölkəmizdə təhsil, mədəniyyətə, millimənəvi dəyərlərin qorunmasına xüsusi diqqət yetirildiyini vurğulayıb. Qeyd edib ki, əsas ümummillilə lider

Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan təhsil strategiyası hazırda Prezident cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə uğurla davam etdirilir. Respublika Prezidentinin bu sahəyə diqqət və qayğısı nəticəsində ciddi nailiyyətlər qazanılmış, təhsilin davamlı inkişafına yönəlik əsaslı tədbirlər görülmüşdür.

C.Məmmədov qeyd edib ki, Aİİ-də dövlətin qayğı və təminatı ilə tələbələr üçün hər cür şərait yaradılıb. Təhsilalanların ictimai həyatda aktivliyindən və dil biliklərinin daha yaxşı mənimsənilməsindən danışan rektor gənclərə öz peşələrinə mükəmməl yiyələnməklə yanaşı, Vətəni və milləti sevən, onun təəssübünü çəkən layiqli vətəndaş olmağın önəmini vurğulayıb. İnstitut rəhbəri təlim-tərbiyə prosesinin uğurla həyata keçirilməsi üçün ali təhsil müəssisəsində müəllim və tələbələr arasında qarşılıqlı münasibətlərin düzgün qurulmasının əhəmiyyətini qeyd edib.

Daha sonra C.Məmmədov tələbələrə İnstitutun və ölkəmizin sosial həyatında fəal iştirak etməyi, könüllü proqramlarına qoşulmağı, layihələrdə aktiv iştirak etməyi tövsiyə edib.

Aİİ-nin II kurs tələbəsi Fərid Qasımlı tələbələrə adından çıxış edərək bildirib ki, gələcəkdə peşəkar mütəxəssis olmaq istəyirikse, İnstitutun bizə göstərdiyi etimadı hər zaman doğrultmağa, ali təhsil müəssisəsinin və ölkəmizin ictimai və sosial həyatında aktiv iştirak etməyə, dərslərimizdə fəal olmağa çalışmalıyıq.

Tədbir tələbələrin rektora sualları ilə davam edib.

Multikulturalizmin inkişafında Heydər Əliyevin rolu

Azərbaycanda daim multikulturalizm, mədəniyyətlərarası dialoq və tolerant mühit hökm sürüb. Ümumiyyətlə, dünyada özlərinə məxsus milli-mənəvi dəyərləri yaşadan və onu gözbəbəyi kimi qoruyub, gələcək nəsillərə ötürə bilən xalqlar ən yüksək hörmətə layiqdirlər. Azərbaycan müxtəlif dövrlərdə yadellilərin işğalçı yürüşlərinə məruz qalsa da, bu Vətənin övladları hər zaman öz dəyərlərini qorumağı bacarıblar. Azərbaycanın ikinci dəfə müstəqillik qazandığı ilk dövrlərə nəzər saldığımız zaman multikultural dəyərlərə ümummilli lider Heydər Əliyev kimi xüsusi önəm verən dahi şəxsiyyətə rast gəlirik.

Bu görkəmli dövlət xadimi Azərbaycanda sabitliyin təmin olunması, həmrəyliyin qorunması ilə yanaşı, multikulturalizmin inkişafında və genişləndirilməsində, eləcə də sivilizasiyalararası dialoqun təşkil edilməsində, tolerant mühitin formalaşdırılmasında müstəsna xidmətlərə imza ataraq böyük töhfələr verib. Bütün sahələrdə olduğu kimi, mədəniyyət sahəsi də diqqətdən kənar qalmayıb, mənəvi dəyərlər dünya səviyyəsində tanıtılıb. Ümummilli lider hesab edirdi ki, Vətənə sədaqət nümayiş etdirmək, milli-mənəvi dəyərlərə sadıq olmaq hər bir vətəndaşın borcudur. Ulu Öndər qədim tarixə malik olan mədəni irsimizin bütün azərbaycanlılar tərəfindən qorunması zərurliyinin tərəfdarı olub. Azərbaycanın mədəniyyət və incəsənət sahəsi Heydər Əliyevin xüsusi diqqət və qayğısından əsla kənar qalmayıb, həmçinin gənclərin vətənpərvər ruhda böyüməsində ötrü onların milli-mənəvi dəyərlərini bilmələri və qorumalarının vacibliyini vurğulayıb.

Bildiyimiz kimi, ölkəmiz uzun müddət ərzində ateizm ideologiyasının əsaslarını rəhbər tutan totalitar rejim tərəfindən idarə edilib. Xalqımızı qədim tarixi bağlarla bağlı olduğu İslam dinindən ayrı salmağa çalışıblar. Müstəqillik əldə edildikdən sonra, xalqımız öz dini inanclarına qayıtmağa başladı. Sovet dövründə dinini, məzhəbini belə dilinə gətir-

məyənlər, yaxud qadağalara əməl etməyə məcbur edilənlər demokratik əsaslarla qurulan dövlətdə yaşamanın imkanlarından yararlanmağa başladılar. Vətəndaşların hüquq və azadlıqları, eləcə də dini etiqadlarını rahat şəkildə ifadə edə bilmə imkanları dövlətimiz tərəfindən qəbul edilən qərarlarla həyata keçirilməyə başlandı. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında "dini etiqad azadlığı"nın müəyyən edilməsi, həmçinin "Dini etiqad azadlığı" haqqında Qanunun qəbul edilməsi buna əyani sübutdur.

Ulu Öndərin hakimiyyəti illərində Azərbaycanda yeni məscidlər tikildi, ziyarətgah və dini məbədlər əsaslı şəkildə təmir-bərpa edildi, abadlaşdırıldı. Azərbaycanda müstəqillikdən öncə 17 məscid mövcud olduğu halda, onların sayı 1236-ya çatdırıldı. Heydər Əliyev 1997-ci ildə Bibiheybət məscidinin bərpasına başlanmasında da müstəqilliyimizin qorunub saxlanılmasında milli-mənəvi dəyərlərimizin xüsusi rolunun olduğunu vurğulamışdır: "Son illər Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsində, qorunub saxlanılmasında, Azərbaycanın başına gələn bəlalardan aradan götürülməsində, işğal olunmuş torpaqlarımızın azad edilməsi üçün apardığımız işlərdə, bütün başqa işlərdə bizim milli-mənəvi dəyərlərimiz - Azərbaycan xalqının milli-mənəvi dəyərləri, Azərbaycan xalqının mənsub olduğu İslam dininin mənəvi dəyərləri bizim üçün həmişə dayaq və ilham mənbəyi olmuş, bizə həmişə güc vermişdir".

O, Azərbaycanın gələcək strategiyasının inkişaf etdirilməsində mənəvi mənbələrdən yararlanmanın xüsusi önəminin olduğundan bəhs edir, bu işdə İslam dininin də əhəmiyyətli rolunu vacib hesab edirdi. Ümummilli Lider bu səbəbdən tez-tez dindarlarla görüşlər keçirir, onların fikirlərinə ciddi şəkildə önəm verir, müxtəlif dini bayram və mətəm mərasimlərində məscidlərə gedir, dindar insanlar qarşısında çıxışlar edərək, həm sevincli, həm də hüznü anlarını bölüşürdü. Ulu Öndər İslam peyğəmbəri Həzrət Məhəmmədin (s) mövludu günü münasibətilə Təzəpər məscidində keçirilən bayram tədbirində iştirak edərkən bunları söyləyib: "Bizim bu ədalətli mübarizəmizdə, torpaqlarımızın müdafiəsində Allah bizə həmişə yardımçı olacaqdır. Ulu peyğəmbərimiz Məhəmməd əleyhissalamın qoyduğu yol, Quranı-Kərimin göstərişləri bizi qələbəyə aparacaq, xalqımızı birləşdirəcək və biz düşmənləri məğlub edəcəyik".

Ümummilli lider Heydər Əliyev İslam dininin mənsublarına göstərdiyi qayğı və diqqəti ölkəmizdə yaşayan digər dinlərin mənsublarından da əsirgəməyib. O, öz düşüncələri və əməlləri ilə ölkəmizdə tolerant mühiti formalaşdırıb ki, bu da bütün vətəndaşlar üçün örnək rolunu oynayır. Ulu Öndər digər din nümayəndələrinə qarşı yüksək dini dözümlülük nümayiş etdirməklə yanaşı, onları da heç vaxt diqqətdən kənar saxlamayıb, arzu və istəklərini həyata keçirib, problemləri ilə yerində tanış olmaqdan ötrü tez-tez ölkəmizdə fəaliyyət göstərən kilsə və

sinaqoslarda olub. Eləcə də görkəmli dövlət xadiminin onların dini məbədlərini bərpa etdirmək təşəbbüsünün bütün dünyaya nümunə olması danılmaz reallıqdır. Tez-tez dinin insanları dostluğa, həmrəyliyə, birliyə dəvət etdiyini vurğulayan Heydər Əliyev Azərbaycandakı dini konfessiyaların başçıları ilə görüşdəki söhbətində dinin ekstremizmlə heç bir bağlılığının olmadığını vurğulayarkən deyib: "Şübhəsiz ki, hər bir xalqın içərisində, hər bir ölkədə quldurlar, terrorçular, cinayətkarlar, ekstremistlər var. Ancaq bunun xalqların dini kökləri, yaxud onların dini prinsipləri ilə heç bir əlaqəsi yoxdur".

Prezident İlham Əliyev haqqında danışarkən "Ona özüm qədər inanıram və gələcəyinə böyük ümidlər bəsləyirəm" qiymətini verən Ümummilli Lider Heydər Əliyevin bütün sahələrdəki prinsiplərini layiqincə davam etdirən Prezident İlham Əliyev multikultural dəyərləri və tolerantlıq siyasətini də diqqətdən kənar saxlamayıb, üstəlik, bu siyasəti Azərbaycan dövlətinin qarşısında duran ən prioritet məsələlərindən biri halına gətirib. Hər zaman etnik-mədəni prosesləri yaxından izləyib, onlara özlərinin layiq olduğu haddə dəyər verib. Tolerant mühitin inkişaf etdirilməsinə yalnız çıxışlarında toxunmaqla kifayətlənməyərək, bunu özünün əməli fəaliyyətində də dəfələrlə nümayiş etdirib. Cənab Prezident 2017-ci ildə BMT-nin Baş Assambleyasının 72-ci sessiyasının açılışında çıxışında Azərbaycanın multikultural həqiqətlərini bəyan etdi, Ermənistanın vandalizm siyasətini bir

daha ifşa etdi. Dünya ictimaiyyətinin diqqətini Azərbaycanın Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş ərazilərinə yönəldərək, ermənilərin Azərbaycan mədəniyyətinə qarşı törətdiyi vəhşilikləri dilə gətirdi:

"Azərbaycan dünyanın tanınmış multikulturalizm mərkəzlərindən biridir. Multikulturalizm Azərbaycanda dövlət siyasətidir. Bütün etnik qrupların və dinlərin nümayəndələri Azərbaycanda sülh və harmoniya şəraitində yaşayırlar. Azərbaycanda 2016-cı il "Multikulturalizm İli", 2017-ci il isə "İslam Həmrəyliyi İli" elan olunmuşdur. Ərazisində, demək olar ki, milli azlıqlar olmadığı, monoetnik ölkə kimi tanınan və ksenofobiya dövlət siyasəti olan Ermənistandan fərqli olaraq, Azərbaycan çoxmillətli ölkədir, cəmiyyətimizin mədəni, etnik və dini müxtəlifliyi böyük sərvətimizdir. İslamofobiyanı pik həddinə çatdırmış Ermənistan işğal olunmuş ərazilərdə bütün məscidlərimizin dağıdılması kimi bir çox vandalizm aktlarını törətmişdir".

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 7-ci maddəsində göstərilir ki, Azərbaycan Dövləti demokratik, hüquqi, dünyəvi respublikadır. Azərbaycan məhz bu prinsipləri əsas götürərək, ölkə ərazisində mövcud olan etnik-mədəni müxtəliflikləri tənzimləyir, onların inkişaf proseslərinə də məhz bu kontekstdən yanaşır. Respublikanın sərhədləri daxilində Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən əsas qoyulan tolerant mühitin daha da genişlənilib inkişaf etdirilməsindən ötrü davamlı şəkildə işlər görülür, bu yolda onun düşüncələri və tövsiyyələri daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Məhz bu siyasətin nəticəsi olaraq Azərbaycan və onun əhalisi dünya ictimaiyyəti tərəfindən humanist, dözümlü, tolerant xalq kimi tanınır. Multikultural dəyərlərin yaşadılması sayəsində ölkəmiz daha da inkişaf edəcək və bütün dünyaya xalqları Azərbaycanı hər zaman nümunə kimi görəcəklər.

Nicat Hüseynov,
I kurs tələbəsi,
İnstitutun Tələbə Gənclər
Təşkilatının sədri

Aİİ rektoru Beynəlxalq Elmi Konfransda iştirak edib

Əməkdaşlıq Protokolu imzalanıb

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu (Aİİ) ilə Rusiya Federasiyasının ilk İslam Akademiyası olan Bolqar İslam Akademiyası arasında elmi-pedaqoji və tədqiqat işlərinin birgə aparılması sahəsində Əməkdaşlıq Protokolu imzalanıb.

Sənədi Aİİ-nin rektoru Ceyhun Məmmədov və Bolqar İslam Akademiyasının rektoru Daniyar Abdərhənov təsdiqləyiblər.

Protokolda hər iki ali təhsil müəssisəsinin fakültə və kafedraları arasında qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığa əsaslanan elmi-tədqiqat işlərinin aparılması; birgə layihələrin reallaşdırılması; professor-müəllim heyəti və doktorantlar üçün qarşılıqlı akademik səfərlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Sənəddə tədris metodu üzrə elmi məlumatların qarşılıqlı ötürülməsi, təcrübə və araşdırma, tədris prosesinin təşkili ilə bağlı biliklərin bölüşdürülməsi, universitetlərin alim və mütəxəssislərinin iştirakı ilə konfransların keçirilməsi, tələbə mübadiləsi və digər məsələlər yer alıb.

Qeyd edək ki, Aİİ xarici ölkələrin qabaqcıl təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlığa xüsusi önəm verir. Ali təhsil müəssisəsinin hədəfi tədrisin müasir tələblər səviyyəsində qurulması məqsədilə dünyanın digər universitetləri ilə yanaşı, Rusiya ali məktəblərinin təcrübəsindən yararlanmaq, tələbə mübadiləsi aparmaq, həmçinin ali məktəblər arasında əlaqələrin genişləndirilməsidir.

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu ötən dövr ərzində müxtəlif ölkələrin universitetləri ilə əlaqələr yaradıb. Türkiyənin Ankara, İstanbul, Marmara, 29 Mayıs, Kırıkkale universitetləri, Rusiyanın Moskva İslam İnstitutu, Omsk Dövlət Universiteti, Özbəkistan Beynəlxalq İslam Akademiyası ilə əməkdaşlıq protokolları imzalanıb.

cıldığı məkanların sayı daha da artacaq. Qoy daim zəfər soraqlı olsun üçrəngli Bayrağımız!

Biz gənclər əminik ki, işğalçı Ermənistanın zəbt etdiyi əzəli torpaqlarımız Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə azad olunacaq və qürur mənbəyimiz olan Bayrağımız Şuşada, Laçında, Zəngilanda, Kəlbəcərdə, Ağdamda, Cəbrayıl, Qubadlıda, Xocavənddə, Füzulidə və düşmən tapdağı altında olan digər ərazilərimizdə də vüqarla dalğalanacaq.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Sərəncamı ilə Azərbaycanda hər il 9 Noyabr Dövlət Bayrağı Günü kimi qeyd olunur.

✍ Məhəmməd Əliyev,
II kurs tələbəsi

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun (Aİİ) rektoru Ceyhun Məmmədov Rusiya Federasiyasının paytaxtı Moskva şəhərinin Rusiya Milli Nüvə Tədqiqatları Universitetində keçirilən "Elm və təhsil məkanında ilahiyyat: din, mədəniyyət və maarif" mövzusunda Üçüncü Beynəlxalq Elmi Konfransda iştirak edib.

Rektor "Müasir dövrdə Azərbaycanda din təhsili" mövzusunda məruzə edib. Məruzədə diqqətə çatdırılıb ki, din təhsili hər bir ölkə üçün vacib məsələlərdən biridir. Bir çox müsəlman ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycanda da din təhsili və dini tədris müəssisələrinin yaradılması İslamın bu bölgədə yayıldığı ilkin dövrlərə təsadüf edir. Ölkəmiz müstəqilliyini əldə etdikdən sonra, milli-mənəvi və dini dəyərlərin yenidən öz əvvəlki mövqeyini bərpa etməsi üçün bir çox addımlar atılıb. Rektor vurğulayıb ki, Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun yaradılması bunu əyani olaraq sübut edir.

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu haqqında məlumat verən Ceyhun Məmmədov qeyd edib ki, ali təhsil müəssisəsi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 9 fevral 2018-ci il tarixli Sərəncamı ilə yaradılıb. O, ali təhsil müəssisəsində mövcud ixtisaslar, təqaüd proqramları, ödənişsiz təhsil imkanları, İnstitutun beynəlxalq əlaqələri, xarici universitetlərlə

bağlanmış müqavilələr, həmçinin əldə olunan nailiyyətləri konfrans iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb. Bildirib ki, İnstituta qəbul olan hər bir abituriyent dövlətin qayğı və diqqəti ilə yaradılmış lazımı şəraitdən, ödənişsiz təhsil və digər imtiyazlardan tam yararlanır. Rektor gənclərin milli-mənəvi təlim və tərbiyəsində dini təhsilin həyata keçirilməsinin həlledici əhəmiyyətə malik olduğunu qeyd edib.

Məlumat üçün bildirək ki, konfrans ilahiyyat elminin inkişafı, gənc nəslin milli-mənəvi, əxlaqi və vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsi, təhsil sistemində dinlərin öyrənilməsinin əhəmiyyəti baxımından ümum-Rusiya miqyasında mühüm hadisələrdən biridir. Konfransda Rusiyanın dini təhsil müəssisələrinin rəhbər və alimləri iştirak ediblər.

Bolqar İslam Akademiyasında

Aİİ rektoru Ceyhun Məmmədov Rusiya Federasiyası Elm və Ali Təhsil Nazirliyinin və Tatarıstan Respublikası Müsəlmanları Ruhani İdarəsinin dəstəyi

ilə Bolqar İslam Akademiyası və Sankt-Peterburq Dövlət Universitetinin təşkil etdikləri konfransda "Müasir dövrdə Azərbaycanda din təhsili: Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun nümunəsində" mövzusunda məruzə edib. İnstitut rəhbə-

ri ölkəmizdə din təhsilinin tarixindən, Aİİ-nin yaranması zərurətindən, fəaliyyətinin təşkili istiqamətində görülən işlərdən və qarşıda duran vəzifələrdən ətraflı bəhs edib. Bildirib ki, tədrisin təşkili istiqamətində Rusiya, Türkiyə, Orta Asiya respublikalarının, Avropa və ərəb ölkələrinin, həmçinin Amerika Birləşmiş Ştatlarının təcrübəsi öyrənilir, bütün bunlarla

qorumaqdır.

Konfransda Rusiya ilə yanaşı, dünyanın bir çox ölkəsindən dinşünas və islamşünas alimlər iştirak ediblər. Məqsəd ilahiyyatçı mütəxəssislərin hazırlanması, Rusiya və digər ölkələrdə təhsil müəssisələrinin müasir şəraitdə dini və dünyəvi təhsil sahəsində təcrübə mübadiləsinin aparılmasıdır.

Dalğalansın Bayrağımız

Dahi Azərbaycan bəstəkarı Üzeyir Hacıbəyovun və böyük şairimiz Əhməd Cavadın müəllifi olduqları Dövlət Himnimizin unudulmaz sözləri yadıma düşdü:

Namusunu hifz etməyə,
Bayrağını yüksəltməyə
Cümlə gənclər müştəqdir...

"Üçrəngli bayrağınla məsud yaşa" - bəxtiyar, səadət dolu günlər nəsibin olsun, azad, doğma Vətənim Azərbaycanım! Mərhum şairimiz Əhməd Cavadın ürəkyağışı ilə qələmə aldığı bu misralar həyat amalıdır. Dalğalanan möhtəşəm rəmzimiz altın-

da bizi yumruq kimi birləşdirməyə hazır olan üçrəngli Bayrağımız var.

Bayrağımız milli kimliyimizi və dövlətimizin hüquqi əsaslarını, dünya dövlətləri arasında yeri olduğunu bildirən rəmz və simvolik mənəvi dəyərimizdir. Üçrəngli, ay-ulduzlu olub, ölkəmizin hər bir guşəsində şərəflə dalğalanan bu əzəmətli Bayraq bizim üçün şərəf və qürur mənbəyidir. Fəxrlə deyə bilərik ki, ölkəmizdə dünyanın ən hündür bayraqlarından biri dalğalanır. Bayraq meydanında ucalan bu əzəmətli dövlət atributunun ətrafında Bayraq Muzeyi yara-

dılıb və bayrağımızın keçdiyi şərəfli yol orada öz əksini tapıb.

Bayrağımızın respublikamızın bütün təşkilatlarında, qurumlarında, o cümlədən, Prezident Aparatının, Milli Məclisin, Nazirlər Kabinetinin binaları üzərində dalğalanmasından böyük qürur hissi keçiririk. Bu gün Milli Bayrağımız, həmçinin müstəqil Azərbaycanımızın üzv olduğu beynəlxalq təşkilatların iqamətgahları önündə də ucaldılıb. Dostu sevin-dirən, düşmənin gözüne isə tikan kimi batan üçrəngli Bayrağımız dövlətimizin varlığını bütün dün-

yada təsdiqləyir. Şübhə yoxdur ki, müstəqil Azərbaycan siyasi və iqtisadi cəhətdən möhkəmləndikcə, üçrəngli Bayrağımız daha yüksəklərə ucalacaq, san-

“Müsəlman alimlərinin elm və texnologiyanın inkişafına töhfələri” mövzusunda elmi-praktik konfrans

29 noyabr 2019-cu ildə Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun (Aİİ) və Bakı Yunus Əmrə İnstitutunun “Müsəlman alimlərinin elm və texnologiyanın inkişafına töhfələri” mövzusunda birgə elmi-praktik konfransı keçirilib.

Aİİ rektoru ilahiyat üzrə fəlsəfə doktoru Ceyhun Məmmədov qonaqları və konfrans iştirakçılarına salamlayaraq bildirib ki, ölkəmizdə elmin inkişafı dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən biridir. Dövlətin gələcəyi, iqtisadi, siyasi və hərbi qüdrəti onun elmi potensialı ilə bilavasitə bağlıdır.

İnstitut rəhbəri qeyd edib ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin elm və təhsil sahəsində müəyyənləşdirdiyi siyasət bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən yeni mərhələdə uğurla davam etdirilir: “Son illər ölkəmizdə elmin nüfuzunun yüksəldilməsi, cəmiyyətin inkişafında onun əhəmiyyətinin artırılması, elmi fəaliyyətin stimullaşdırılması sahələrində bir sıra dövlət əhəmiyyətli tədbirlər həyata keçirilib. Elmi fəaliyyətin təşkili, idarə edilməsi, inkişafı, innovasiya fəaliyyətinin dəstəklənməsi və nailiyyətlərin stimullaşdırılması sahələrində xeyli irəliləyiş və yeniliklər olub”.

İnstitut rəhbəri qeyd edib ki, Aİİ yarandığı gündən öz fəaliyyətində milli-mənəvi dəyərlərimizin təbliğinə, tələbələrə vətənpərvərlik ruhunun, Vətənə sevginin və ona bağlılığın gücləndirilməsinə, tanınmış Azərbaycan mütəfəkkirlərinin həyat və yaradıcılığının öyrənilməsinə xüsusi önəm verir.

Ceyhun Məmmədov daha sonra İslam dininin müsəlmanları elm öyrənməyə, birliklərini artırmağa təşviq etdiyini bildirib.

Aİİ rektoru çıxışında azərbaycanlı alimlərin - Şeyx Məhəmməd Bakuvü, Seyid Yəhya Bakuvü, Nəsirəddin Tusi, Əcəmi Naxçıvani kimi alimlərin islam mədəniyyətinin formalaşmasında yaxından iştirak etdiyini qeyd edib.

Bakı Yunus Əmrə İnstitutunun müdiri, dosent Cihan Özdemir tədbirin əhəmiyyətinə toxunaraq vurğulayıb ki, İslam dünyası bu günədək ixtiraları ilə elm dünyasına işıq salmağı bacaran, elm tarixində iz qoyan görkəmli mütəfəkkirlər yetişdirib. Dünyanın bir çox müsəlman ölkəsində fəaliyyət göstərən bu elm adamları bugünkü tərəqqinin bünövrəsini təşkil edirlər.

Millət vəkili, akademik Gövhər Baxşəliyeva tədbirin təşkilatçılarına təşəkkürünü bildirərək, mövzunun aktuallığına və əhəmiyyətinə toxunub. G.Baxşəliyeva bildirib ki, Azərbaycan xalqı hər dövrdə böyük mütəfəkkirlər, tarixi şəxsiyyətlər yetişdirib. Qeyd edib ki, ən çətin sınaqlar qarşısında xalqımızın öz ictimai yaddaşını qoruyub saxlaya bilməsi məhz bu ənənə sayəsində mümkün olub.

Prof. Fuat Sezgin İslam Elm Tarixi Araşdırmalar Vəqfinin sədri, Mecit Çetinkaya İslam dininin elmə verdiyi önəmdən söhbət açaraq, müsəlman alimlərinin dünya elminə bəxş etdiyi töhfələrdən bəhs edib. İslam elm adamlarının tanınmış simalarından biri Fuat Sezgin haqqında danışan M.Çetinkaya qeyd edib ki, alimin vəfatından sonra Türkiyə Respublikasında bu il “Fuat Sezgin İli” elan olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Gündüz İsmayilov VIII-XIII əsrlərdə İslam ölkələrində elmə verilən böyük qiymət sayəsində bir sıra alimlərin yetişdiyini və onların dünya mədəniyyətinə böyük töhfələr verdiyini diqqətə çatdırıb.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədr müavini Hacı Fuad Nurullayev İslam meydana gəldiyi dövrdən etibarən, savadsızlığa, çəhalətə, mövhumata qarşı mübarizə apardığını, müsəlmanları elmə, təhsilə, maariflənməyə, onu yaymağa, alimlərə hörmət bəsləməyə çağırıldığını vurğulayıb.

Türkiyə Respublikasının Azərbaycandakı Səfirliyinin dini məsələlər üzrə müşaviri Zeki Yavuzylmaz qeyd edib ki, tarixən iki qardaş ölkədə müsəlman alimlər yaşayıb, onlar dünya elminə töhfələrini vermişlər.

Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin icraçı direktoru Rəvan Həsənov böyük müsəlman mütəfəkkirlərinin, alimlərinin gənc nəsllə tanınması istiqamətində keçirilən tədbirlərin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Kırkkale Universitetinin rektoru, “Fuat Sezgin İli” layihələrinin koordinatoru prof. Ersan Aslan, Kırşehir Ahi Evran Universitetinin rektoru prof. Vatan Karakaya, Əhməd Yasəvi Universiteti İdarə Heyətinin sədri prof. Musa Yıldız mövzu ətrafında məruzələrini davam etdiriblər. “Müsəlman alimlərinin elm və texnologiyanın inkişafına töhfələri” mövzusunda keçirilən tədbiri yüksək qiymətləndirib, Türkiyə Respublikasında da bu il sözügedən mövzuda müxtəlif tədbirlərin həyata keçirildiyini, professor Fuat Sezginin İslam mədəniyyətinə və dünya elminə göstərdiyi xidmətlər haqqında danışdı.

Xəzər Universitetinin təsisçisi, professor Hamlet İsa-

xanlı, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin rektoru, tarix elmləri doktoru Cəfər Cəfərov, İran İslam Respublikasının ölkəmizdəki səfirliyinin Mədəniyyət Mərkəzinin sədri Əsgər Farsi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Folklor İnstitutunun direktoru, filologiya elmləri doktoru Muxtar İmanov çıxış edərək konfransa işində uğurlar arzulayıblar. Müsəlman alimlərinin dünya mədəniyyətinə böyük töhfələr verdiyini, onların xalqlarımız arasında elm və dostluq körpüsü yaratdığını bildiriblər.

Konfrans öz işini panellərlə davam etdirib.

Konfrans öz işini panellərlə davam etdirib

“Dəqiq, təbiət və humanitar elmlərin inkişafında türk-müsəlman alimlərinin xidmətləri”, “Müsəlman alimlərinin elm və texnologiyaya töhfələri üzrə fəlsəfə doktoru Elvüsal Məmmədovun “Orta əsr İslam fikrində din və fəlsəfə” adlı monoqrafiyası nəşr olunub.

Kitabda Orta əsrlər İslam fikrində din-fəlsəfə münasibətləri klassik və müasir mənbələr əsasında kompleks şəkildə öyrənilib. Orta əsrlər İslam rəşonal fikrinin təşəkkülü tarixi; rəşonal proseslər və din-fəlsəfə münasibətləri; Qurani-Kərimdə rəşonal düşüncə tərzinə, ağıla verilən əhəmiyyət; Peyğəmbər və səhabələrin yaşadıkları dövrün rəşonal mənzərəsi; erkən İslam dövründə rəşonal təlimlərin yaranmasında daxili və xarici amillərin rolu; qeyri-fəlsəfi rəşonal İslam fikrində iman-ağıl münasibətləri və bu zəmində ortaya çıxmış ziddiyyətlərin səbəbləri; rəşonal-dini təlimlərin metodoloji bazasında dinin ehkamlarının yeri; sufilik, “Safliq qardaşları” və işraqlilik təlimlərində iman-ağıl məsələləri; İslam fəlsəfəsi - məşşailikdə isə din-fəlsəfə problemi öyrənilib, əlaqədar ideya və konsepsiyalar təhlil olunub. Həmcinin müəllif məşşai filosofların din-fəlsəfə münasibətləri problemini həlli cəhdlərinin ilahiyatçılar tərəfindən tənqid edilməsinin səbəblərini, din-fəlsəfə mü-

Yasəvi Universiteti İdarə Heyətinin sədri prof. Musa Yıldız, Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun Elm və innovasiyalar üzrə prorektoru Aqil Şirinovun moderatorluğu ilə baş tutub.

Panellərdə “Elmi mirasımız, gələcək təxəyyülümüz”; “Prof. Dr. Fuad Sezgin nəzərində riyazi düşüncə tarixinin inkişafı”; “Müasir İslam dünyasında elm”; “İslam elm tarixində tənəzzülün səbəblərinə Fuad Sezgin yanaşmasının təhlili”; “Armin Vamberinin verdiyi məlumatlar işığında Türkiyədə yaşamış müsəlman elm adamları”; “Elm-din münasibətlərində yenilik axtarırlarının təzahürü olaraq elmi təfsir”; “Farabının utopik baxışlarının Azərbaycan ədəbiyyatında əksi”; “Azərbaycanın Şirvan bölgəsində türk-müsəlman ziyalıların ədəbi, pədaqoji və mətbuat sahələrində fəaliyyəti (XIX-XX əsrin əvvəlləri)”; “İbn Qüteybə yaradıcılığında qəsidə quruluşunun təhlili”; “Abdulqahir əl-Cürcaninin ərəb poetika elminə gətirdiyi yenilik: təlil sənəti” və “Türk-müsəlman alimi Əbu Nəsr əl-Farabının “Kitəb əl-musiqa əl-kəbir” əsərinin dünya musiqi elmində yeri” mövzusunda məruzələr dinlənilib.

Qeyd edək ki, konfransın keçirilməsində məqsəd müsəlman alimlərinin elm və texnologiyaya verdikləri töhfələrin araşdırılması, həmcinin bu istiqamətdə fəaliyyət göstərən alim və mütəxəssislərin tədqiqat işləri, məlumat və təcrübə mübadiləsi üçün platforma təşkil etməkdir.

Konfransın materialları kitab şəklində çap olunacaq.

Əməkdaşlıq protokolları imzalanıb

“Müsəlman alimlərinin elm və texnologiyanın inkişafına töhfələri” mövzusunda keçirilən konfransda Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu (Aİİ) ilə Kırşehir Ahi Evren Universiteti və Əhməd Yasəvi Universiteti arasında birgə elmi-pedaqoji və tədqiqat işlərinin aparılması sahəsində Əməkdaşlıq Protokolu imzalanıb.

Protokolda hər iki ali təhsil müəssisəsinin fakültə və kafedraları arasında qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığa əsaslanan elmi-tədqiqat işlərinin aparılması; birgə layihələrin reallaşdırılması; professor-müəllim heyəti və doktorantlar üçün qarşılıqlı akademik səfərlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Sənəddə tədris metodu üzrə elmi məlumatların qarşılıqlı ötürülməsi, təcrübə və araşdırma, tədris prosesinin təşkili ilə bağlı biliklərin bölüşdürülməsi, universitetlərin alim və mütəxəssislərinin iştirakı ilə konfransların keçirilməsi, tələbə mübadiləsi və digər məsələlər yer alıb.

Qeyd edək ki, Aİİ xarici ölkələrin təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlığa xüsusi önəm verir. Ali təhsil müəssisəsinin hədəfi tədrisin müasir tələblər səviyyəsində qurulması məqsədilə dünyanın digər qabaqcıl universitetləri ilə yanaşı, Türkiyə ali məktəblərinin təcrübəsindən yararlanmaq, tələbə mübadiləsi aparmaq, həmcinin ali məktəblər arasında əlaqələrin genişləndirilməsidir.

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu ötən dövr ərzində müxtəlif ölkələrin universitetləri ilə əlaqələr yaradıb. Türkiyənin Ankara, İstanbul, Marmara, 29 Mayıs, Kırkkale universitetləri, Rusiyanın Moskva və İslam İnstitutu, Omsk Dövlət Universiteti, Özbəkistan Beynəlxalq İslam Akademiyası, Bolqar İslam Akademiyası ilə əməkdaşlıq protokolları imzalayıb.

“Orta əsr İslam fikrində din və fəlsəfə” monoqrafiyası işıq üzü görüb

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun (Aİİ) müəllimi, AMEA Şərqsünəşliq İnstitutunun aparıcı elmi işçisi fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru Elvüsal Məmmədovun “Orta əsr İslam fikrində din və fəlsəfə” adlı monoqrafiyası nəşr olunub.

Kitabda Orta əsrlər İslam fikrində din-fəlsəfə münasibətləri klassik və müasir mənbələr əsasında kompleks şəkildə öyrənilib. Orta əsrlər İslam rəşonal fikrinin təşəkkülü tarixi; rəşonal proseslər və din-fəlsəfə münasibətləri; Qurani-Kərimdə rəşonal düşüncə tərzinə, ağıla verilən əhəmiyyət; Peyğəmbər və səhabələrin yaşadıkları dövrün rəşonal mənzərəsi; erkən İslam dövründə rəşonal təlimlərin yaranmasında daxili və xarici amillərin rolu; qeyri-fəlsəfi rəşonal İslam fikrində iman-ağıl münasibətləri və bu zəmində ortaya çıxmış ziddiyyətlərin səbəbləri; rəşonal-dini təlimlərin metodoloji bazasında dinin ehkamlarının yeri; sufilik, “Safliq qardaşları” və işraqlilik təlimlərində iman-ağıl məsələləri; İslam fəlsəfəsi - məşşailikdə isə din-fəlsəfə problemi öyrənilib, əlaqədar ideya və konsepsiyalar təhlil olunub. Həmcinin müəllif məşşai filosofların din-fəlsəfə münasibətləri problemini həlli cəhdlərinin ilahiyatçılar tərəfindən tənqid edilməsinin səbəblərini, din-fəlsəfə mü-

nasibətləri probleminə bəzi ənənəvi baxışların qeyri-objektivliyini, İslam fikrində dinlə rəşonal tənəkkürün əksliyinin qeyri-mümkünlüyünü göstərib.

Aİİ-nin rektoru ilahiyat üzrə fəlsəfə doktoru Ceyhun Məmmədov “Ön söz”də qeyd edib ki, müəllif bu cür mürəkkəb problemi işləyərək araşdırmanın elmi əhəmiyyətini artırmaq üçün Orta əsrlər İslam filosofları və mütəfəkkirlərinin, ilahiyatçıların mövzu ilə əlaqəli əsərlərindən istifadə edib, tutarlı müqayisələr aparıb, müddəalar irəli sürüb, bəzi qaranlıq məqamlara öz münasibətini bildirib. Həmcinin əsərin zəngin faktiki material və nəzəri ümumiləşdirmələri əhatə etdiyini və dinşünəşliq sahəsində İslam fikrində din-fəlsəfə münasibətləri probleminin nəzəri cəhətdən öyrənilməsinə həsr olunan tam tədqiqat işi olduğunu qeyd edib.

Məlumat üçün bildirək ki, Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu kitab və dərsliklərin nəşri ilə bağlı bir sıra layihələr həyata keçirir. “İlahiyyat nəşrləri” adı altında layihəyə müəllimlərimizin və bu sahədə çalışan mütəxəssislərin kitablarının nəşri daxildir. Eyni zamanda, İnstitutun qarşısına qoyduğu məqsədlərdən biri də ilahiyat sahəsindəki problemləri araşdırmaq, beynəlxalq standartlara cavab verən tədqiqatlar aparmaq və onları nəşr etdirməkdir.

Dövlət Bayrağı Gününü Cocuq Mərcanlıda qeyd etdik

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun heyəti ənənəsinə sadıq qalıb, 9 Noyabr - Dövlət Bayrağı Günü Cəbrayıl rayonunun işğaldan azad olunmuş Cocuq Mərcanlı kəndində qeyd etdi.

Kollektivi Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Tapdıq Nəsirov, Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini, İctimai-siyasi və humanitar məsələlər şöbəsinin müdiri Fəridə İbayeva, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin Ağcabədi bölgəsi üzrə şöbə müdiri Əlizadə Nəcəfov, kənd icra nümayəndəsi Atakişi Atakişiyev, Novruz Aslanov adına kənd tam orta məktəbinin direktoru Zamin Həziyev, 26 ildir Cocuq Mərcanlıda yaşayan kənd sakini Oktay Həziyev və digərləri qarşıladılar.

Rektor Ceyhun Məmmədovun rəhbərliyi ilə institut kollektivi ilk olaraq "Aprel şəhidlərinin xatirəsinə ucaldılmış abidə-kompleksi"ni ziyarət edib, abidənin önünə əklil qoyub. Tələbələr daha sonra kənd məktəbi ilə tanış olublar. Qonaqları məktəb direktoru, müəllimlər və şagirdlər qarşılayıb. Orta təhsil müəssisəsinin foyesində ümummilli lider Heydər Əliyevin büstünün önünə əklil qoyulub, dahi rəhbərin xatirəsi ehtiramla anılıb. Ziyarət zamanı İnstitut tərəfindən orta məktəbə dərs ləvazimatları, kitablar və bir sıra zəruri avadanlıqlar hədiyyə edilib. Məktəbin direktoru Zamin Həziyev təhsil müəssisəsi, o cümlədən, buradakı tədris prosesi haqqında məlumat verib, institut rəhbərliyinə və kollektivə göstərdikləri diqqətə görə təşəkkür edib.

Səfər kənd Mədəniyyət

evinde vətənpərvərlik mövzusunda həsr edilmiş tədbirlə davam edib. Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Tapdıq Nəsirov Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu daxili, xarici və ordu quruculuğu siyasəti nəticəsində Cəbrayıl rayonunun işğaldan azad edilən Cocuq Mərcanlı kəndinin qısa müddətdə yenidən qurulub, bütün infrastrukturuna malik abad qəsəbəyə çevrildiyini xüsusi vurğulayıb.

İnstitutun rektoru Ceyhun Məmmədov xalqımızın istiqlal mübarizəsinin və dövlətçiliyimizin rəmzi olan Azərbaycan bayrağına həsr olunan bayram günü münasibətilə ilə tədbir iştirakçılarını təbrik edib. Bildirib ki, hər bir ölkənin bütövlük, müstəqillik, yenilməzlik, ucalıq rəmzi olan bayrağı onun

dövlət atributudur. Bayraq həm də dövlətin və xalqın kimliyinin, apardığı azadlıq mübarizəsinin, təfəkkür və düşüncə tərzinin ən bariz ifadəsidir. Məhz bu baxımdan, xalqımızın azadlığı, istiqlalı uğrunda apardığı mübarizəni, milli kimliyini, ölkənin suverenliyini və yüksəlişini tərənnüm edən üçrəngli dövlət bayrağımız hər bir vətənpərvər azərbaycanlının qürur mənbəyidir. C.Məmmədov diqqətə çatdırıb ki, hər bir Azərbaycan vətəndaşı bayrağımızın ən uca zir-

nəlxalq aləmdə siyasi nüfuzu yüksəlib, dünya birliyində öz layiqli yerini tutmasını təmin edib. Düşmənin xarabalığa çevirdiyi Cocuq Mərcanlı kəndi Prezident cənab İlham Əliyevin sərəncamlarına əsasən qısa vaxtda yenidən qurulub, bütün infrastruktura malik abad qəsəbəyə çevrilib. Azərbaycan xalqı ermənilərin Dağlıq Qarabağda dağıtdığı dini abidələri ürəyində yaşadır.

Gənclərə xitabən "Bayraq tariximiz, keçmişimiz, bugününümüz, müqədd-

vələrdə dalğalanmasına öz töhfəsini verməlidir.

Rektor ümummilli lider Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi uzaqgörən və müdrik siyasəti hazırda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin uğurla gerçəkləşdirdiyini vurğulayıb. Bildirib ki, bu siyasət nəticəsində ölkəmizin bey-

dəs dövlət rəmzimizdir", - səslənən rektor Azərbaycan xalqının zaman-zaman öz azadlığı və müstəqilliyi uğrunda fədakar mübarizə apardığını, canı, qanı hesabına müstəqil dövlət qurduğunu, öz üçrəngli bayrağını ucaldığını söyləyib. Rektor vurğulayıb ki, hazırda bu bayrağın ətrafında birləşmişik.

Cocuq Mərcanlıda "Qarabağ Azərbaycanıdır!" lövhəsi açılıb

Şuşa şəhərindəki Gövhər Ağa məscidinin bənzəri olan kənd məscidinin önündə açılıb. Səfərin əsas məqsədi tələbələrdə vətənpərvərlik ruhunun gücləndirilməsi, gənclərin milli ruhda yetişməsi, milli təəssübkeşliyin, torpağa bağlılığın, dövlətə sevginin gücləndirilməsidir.

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Soçidə "Valday" Beynəlxalq Diskussiya Klubunda çıxışı zamanı düşməne cavab olaraq səsləndirdiyi "Qarabağ Azərbaycanıdır!" cümləsinin həkk olunduğu lövhə hazırlayıb. Səfər çərçivəsində həmin lövhə

Millətimizin, dövlətimizin şərəf və ləyaqətinin, sarıılmaz və yenilməzliyinin rəmzi olan bayrağımız gənclərimizə əmanətdir.

Daha sonra C.Məmmədov İnstitut haqqında ümumi məlumat verərək, təhsil müəssisəsinin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 9 fevral 2018-ci il tarixli Sərəncamı ilə yaradıldığını qeyd edib. C.Məmmədov bildirib ki, İnstitut keyfiyyətli tədrislə yanaşı, tələbələrin dünyagörüşünün formalaşdırılmasına, intellektual səviyyəsinin, mənəvi dünyasının zənginləşdirilməsinə, vətənpərvərlik hisslərinin gücləndirilməsinə də xüsusi önəm verir. Cocuq Mərcanlıya səfərin əsas məqsədinin tələbələrdə vətənpərvərlik ruhunun gücləndirilməsinə töhfə vermək olduğunu qeyd edən Aİİ rektoru gənc nəslin milli ruhda yetişməsi, milli təəssübkeşliyin, torpağa bağlılığın, dövlətə sevginin gücləndirilməsi üçün İnstitutda maarifləndirici tədbirlər silsiləsinin davam etdiriləcəyini nəzərə çatdırıb.

Tədbirdə Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyətinin İctimai-siyasi və humanitar məsələlər şöbəsinin müdiri Fəridə İbayeva, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin Ağcabədi bölgəsi üzrə şöbə müdiri Əlizadə Nəcəfov, məktəb direktoru Zamin Həziyev, kənd sakinləri və Aİİ-nin tələbələri işğaldan azad olunmuş Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndi, həmçinin 9 noyabr - Dövlət Bayrağı Günü ilə bağlı çıxışlar etdilər.

Səfər zamanı müəllim və tələbələr Cocuq Mərcanlı kəndində inşa edilmiş Şuşa şəhərindəki Gövhər Ağa məscidinin bənzəri olan kənd məscidi ilə də tanış olub, axund Elman Piriyev ilə söhbət aparıblar. Bildirilib ki, 50 sot ərazidə inşa edilən məscidin minarələrinin hündürlüyü 26 metrdir. Azərbaycan və Şərqi memarlığının nadir incilərindən sayılan tarixi Şuşa məscidinin bənzəri olan bu dini ibadət ocağında dindarlar üçün hər cür şərait yaradılıb.

Məscidi ziyarətdən sonra, İnstitut kollektivi ərazini gəzib, Prezident cənab İlham Əliyevin Cocuq Mərcanlı kəndi ilə bağlı yürütdüyü siyasətin nəticəsi olaraq, burada aparılan abadlıq, tikinti-quruculuq işlərinin şahidi olub; kənd sakinləri ilə görüşüb, onları yenidən doğma torpağa köçmələri və əmin-amanlıqda yaşamaları münasibətilə təbrik edib, işlərində müvəffəqiyyətlər arzulayıblar.

Ventzeslav Sabev ilə görüş

15 noyabr 2019-cu ildə İnstitutda Dünya dini liderlərinin II Bakı sammitində iştirak etmək məqsədilə Azərbaycanda səfərdə olan Cenevrə Universitetinin İdarəetmə, Din və Dəyərlər Mərkəzinin vitse-prezidenti Ventzeslav Sabev ilə görüş keçirilib.

Aİİ-nin rektoru Ceyhun Məmmədov qonağı salamlayaraq, onu İnstitutda görməkdən məmnun olduğunu bildirib. İnstitutda mövcud ixtisaslar barədə danışan C.Məmmədov gələcəkdə Xristianlıq və Yəhudiliklə bağlı ixtisasların da açılacağını diqqətə çatdırıb. Rektor qeyd edib ki, İnstitutda dərin dini və dünyəvi biliklərə malik, zəngin dünyagörüşlü, bütün dinlərin nümayəndələrinə hörmətlə yanaşan, yüksək dil biliklərinə sahib mütəxəssislərin hazırlanması əsas məqsədlərdən biridir.

C.Məmmədov ali təhsil müəssisəsində tədrisin müasir tələblər səviyyəsində qurulması ilə yanaşı, Avropada mövcud olan qabaqcıl ali təhsil müəssisələrinin təcrübəsindən yararlanmağın da əhəmiyyətinə diqqət çəkib.

Aİİ rektoru daha sonra ölkəmizdə mövcud olan tolerant və multikultural mühit barədə məlumat verib. O qeyd edib ki, ölkəmizdə bütün dinlərin nümayəndələri birlikdə yaşayırlar. Dünyanın terrordan, radikalizmdən və ekstremizmdən əziyyət çəkdiyini qeyd edən rektor ölkəmizin də bu bəlaya məruz qaldığını, torpaqlarımızın 20%-nin Ermənistan tərəfindən işğal edildiyini nəzərə çatdırıb.

Cenevrə Universitetinin

İdarəetmə, Din və Dəyərlər Mərkəzinin vitse-prezidenti Ventzeslav Sabev yaşadığı şəhər, ali təhsil müəssisəsi və mərkəz haqqında məlumat verib.

Vitse-prezidenti Ventzeslav Sabev Cenevrə Universiteti haqqında danışarkən qeyd edib ki, ali təhsil müəssisəsi istər milli, istərsə də regional olaraq dinlərin öyrənilməsi, eləcə də siyasət, hüquq, ilahiyat, dilçilik, habelə biznes və maliyyə sahələrində də əlaqələndirici mərkəz kimi əhəmiyyətli rol oynayır.

Görüşdə hər iki ali təhsil müəssisəsinin qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığa əsaslanan elmi-tədqiqat işlərinin aparılması; birgə layihələrin reallaşdırılması; tədris metodu üzrə elmi məlumatların qarşılıqlı ötürülməsi; təcrübə və araşdırma; tədris prosesinin təşkili ilə bağlı biliklərin bölüşdürülməsi; universitetlərin alim və mütəxəssislərinin iştirakı ilə konfransların, "dəyirmi-masa"ların keçirilməsi; professor-müəllim heyəti və doktorantlar üçün qarşılıqlı akademik səfərlərin, həmçinin tələbə mübadiləsi və digər məsələlərin həyata keçirilməsi qərara alınıb.

Sonda qonaq ali təhsil müəssisəsinin kitabxanası ilə tanış olub.

"Vətən məndən başlanır" adlı sosial layihənin təqdimatı

"Zəfər" Şəhid Ailələrinə Dəstək İctimai Birliyinin təşkilatçılığı ilə "Vətən məndən başlanır" adlı sosial layihənin təqdimatı keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başlayan tədbirdə ictimaiyyət nümayəndələri, QHT rəhbərləri, millət vəkili, şəhid ailələri, eləcə də İnstitutun rəhbər və müəllim heyəti, tələbələr iştirak ediblər.

Tədbiri giriş sözü ilə açan Aİİ rektoru Ceyhun Məmmədov qonaqları salamlayaraq qeyd edib ki, ali təhsil müəssisəsi gənclərə milli-mənəvi dəyərlərimizin təbliği, tələbələrdə vətənpərvərlik ruhunun, Vətənə sevginin və ona bağlılığın gücləndirilməsi istiqamətində müxtəlif tədbirlər həyata keçirir. Aİİ rektoru daha sonra Aprel döyüşlərindən bəhs edərək vurğulayıb ki, İnstitutun belə layihələrdə iştirak etməsində məqsəd gənclərdə vətənpərvərlik hisslərinin yüksəldilməsi və Qarabağ döyüşlərində şəhid olmuş qəhrəmanlar haqqında ətraflı məlumatın verməkdir. İnstitutun Cəbrayıl rayonunun işğaldan azad olunmuş Cocuq Mərcanlı kəndinə ənənəvi səfəri haqqında məlumat verən C.Məmmədov qeyd edib ki, bu şanlı hadisələrin gənc nəsliyə təfərrüatlı çatdırılması, tələbələrimizin şəhid ailələrinin sosial həyatında yaxından iştirak etmələri onların vətənpərvər ruhda böyüməsi baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

C.Məmmədov daha sonra Ulu Öndər Heydər Əliyevin layiqli davamçısı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident xanım Mehriban Əliyeva tərəfindən ölkəmizin azadlığı və müstəqilliyi uğrunda şəhid olmuş və sağlamlığını itirmiş şəxslərə həmişə xüsusi diqqət yetirildiyini vurğulayıb. Aİİ rektoru şəhid ailələrinin və əlil düşmüş insanların daim qayğı və diqqət ilə əhatə olunduqlarını, onların yaşayış səviyyəsinin yaxşılaşdırılmasını, sosial problemlərinin həlli istiqamətində mühüm tədbirlərin həyata keçirildiyini diqqətə çatdırıb.

"Zəfər" İB-nin sədri, şəhid polkovnik-leytenant Raqif Orucovun həyat yoldaşı Sevinc Orucova çıxış edərək bildirib ki, "Vətən məndən başlanır" devizi ilə ilboyu davam edəcək layihənin məqsədi Azərbaycan universitetlərində təhsil alan gənclər arasında və dövlətçilik ideologiyasının təbliği olunması, gənclərin öhdəsinə düşən vəzifələrin-çalışqanlığın, məsədyönlülüyün, əzmkarlığın təşviq edilməsidir. Hər bir gəncin Vətənə naminə üzərinə düşən məsuliyyətin fərqi olmasa xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Millət vəkili Fazil Mustafa Aprel döyüşlərinin Azərbaycan Ordusunun öz torpağını düşmən tapdağı altında qoymayacağını bildirib, Raqif Orucov kimi oğullarımızın qəhrəmanlığını bu inam hissini daha da gücləndirdiyini vurğulayıb. F. Mustafa həyatını Vətənə azadlığı və müstəqilliyi uğrunda qurban vermiş şəhidlərin xatirəsini qoruyub-saxlamağın vacibliyini nəzərə çatdırıb.

Tədbirdə çıxış edən tarixçi alim Firdovsiyyə Əhmədova Vətən sevgisinin gənclərə aşılmasının əhəmiyyətindən danışaraq, tarixi həqiqətlərin üzə çıxarılmasında, ərazi bütövlüyümüzün qorunub saxlanmasında, işğal olunmuş ərazilərimizin düşməndən azad edilməsində, eyni zamanda, ölkənin gələcək inkişafı üçün məhz bilikli, peşəkar və dünyagörüşlü gənclərə ehtiyac duyulduğunu bildirib.

Parlament Jurnalistlər Birliyinin sədri Elşad Eyvazlı vətənpərvərliyin düzgün təbliği istiqamətində bu səpkili sosial müzakirələrin xüsusi rolunu qeyd edərək, gənclərin Vətənə və xalqa xidmətdə mühüm öhdəliklərindən danışdı və şəhid ailələrinə hər zaman diqqət və dərin ehtiramın olduğunu bildirdi.

Dağlıq Qarabağ Bölgəsinin Azərbaycanlı İcmasının əməkdaşı Xatirə Vəliyeva və Regional Hüquqi və İqtisadi Maarifləndirmə İctimai Birliyinin sədri Arzu Bağirova təmsil etdikləri qurumların fəaliyyəti haqqında məlumat veriblər. Onlar torpaqlarımızın qorunması uğrunda şəhid olan Vətən oğullarının tanınması və xatirələrinin əbədiləşdirilməsi, gənc nəslin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunması üçün belə layihələrin həyata keçirilməsinin vacibliyini vurğulayıblar.

Tədbir tələbələrin çıxışları və onların suallarının cavablandırılması ilə davam edib.

Sonda tədbirdə fəal iştirak edən tələbələrə şəhidlərimizin həyatından bəhs edən kitablar təqdim olunub.

VI ümumrespublika bilik yarışında iştirak edən tələbələrlə görüş

12 noyabr 2019-cu il tarixdə Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən "Heydər Əliyev və Azərbaycan tarixi" VI ümumrespublika bilik yarışının iştirakçısı olan tələbələrlə noyabrın 13-də İnstitutun Akt zalında görüş keçirilib.

Aİİ rektoru bildirib ki, 2014-cü ildən etibarən hər il həyata keçirilən bu layihə Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətinin öyrənilməsi, Ulu Öndərin irsinin yaşadılması və gənclər arasında təbliği, eyni zamanda, gənc nəslin elmə, maarifləndirici yarışlara marağının artırılması məqsədi daşıyır. Bu il yarışın 12 Noyabr - Konstitusiyaya Gününün qeyd olunduğu tarixdə keçirildiyini vurğulayan rektor bildirib ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə hazırlanan müstəqil Azərbaycan Respublikasının ilk Konstitusiyası 1995-ci ilin məhz bu günü qəbul edilib.

Ceyhun Məmmədov ölkəmizdə dövlət gənclər siyasətinin formalaşdırılmasının ümummilli lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlı olduğunu, hazırda Prezident cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri kimi uğurla davam etdirildiyini vurğulayıb.

Gənclərin hər bir xalqın, dövlətin gələcəyi olduğunu vurğulayan rektor onlara öz tövsiyələrini verib. Bildirib ki, belə yarışlar gələcəkdə bilikli və bacarıqlı mütəxəssislər kimi fəaliyyət göstərməyinizə, öz karyeranızda uğur qazanmağınıza kömək edəcək.

Rektor tələbələrə İnstitutun ictimai və sosial həyatında yaxından iştirak etməyə, ali məktəbdə fəaliyyət göstərən Tələbə Gənclər Təşkilatının işində, ölkədə həyata keçirilən könlülük fəaliyyətində aktiv olmağa, yerli və beynəlxalq tədbirlərdə Azərbaycanı layiqincə təmsil etməyə səsləyib.

“Azərbaycanlı olmaq, yaxud etnik, dini və milli kimlik nədir?” mövzusunda seminar

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunda 7 noyabr 2019-cu ildə “Azərbaycanlı olmaq, yaxud etnik, dini və milli kimlik nədir?” mövzusunda seminar keçirilib.

Prorektor Aqıl Şirinov seminar iştirakçılarını salamlayaraq, mövzunun aktuallığına toxunub. Bildirib ki, Azərbaycan müxtəlif sivilizasiyaların qovuşduğu məkan olaraq, əsrlər boyu milli-mədəni rəngarənglik mühitinin formalaşdığı, ay-

rı-ayrı millətlərin və konfessiyaların nümayəndələrinin sülh, əmin-amanlıq, qarşılıqlı anlaşma və dialoq şəraitində yaşadığı diyardır. A. Şirinov ali təhsil müəssisəsində mütəmadi surətdə keçirilən konfrans, seminar, “dəyirmi masa” və təlimlərin təşkil olunmasında məqsədin gənclərimizə milli-mənəvi dəyərlərimizin və vətənpərvərlik ruhunun aşılmasına, onların peşəkar mütəxəssis kimi yetiş-

məsinə töhfə verməkdən ibarət olduğunu vurğulayıb.

Daha sonra “Etnoqlobus” Beynəlxalq Onlayn Analitik Mərkəzinin direktoru Gülnarə İncə “Azərbaycanlı olmaq, yaxud etnik, dini və milli kimlik nədir?” mövzusunda geniş məruzə edib. G. İncə qeyd edib ki, tarixən Azərbaycanda müxtəlif xalqların nümayəndələri qarşılıqlı anlaşma və sülh şəraitində yaşayıblar. Bildirib ki, onlar Azərbaycan torpaqlarının düşmənlərdən müdafiəsi uğrunda birlikdə mübarizə aparıblar.

Məruzəçi vətəndaşlarımızda etnik şüurun deyil, milli şüurun aparıcı amil kimi formalaşması təbii yolla baş verir və bunun arxasında tarixi, mədəni, dini və ictimai amillərin dayanığını bildirib.

Seminar tələbələrin mövzu ətrafında suallarının cavablandırılması ilə yekunlaşıb.

Tələbə Gənclər Təşkilatının sədri seçildi

Tələbə Gənclər Təşkilatı (TGT) sədriyinə seçkilər keçirilib. TGT sədriyinə namizədlər Aytac Mustafalı, Həsən İsayev, Nicat Hüseynov və Aysu Əlizadənin platformaları dinlənilib. İlahiyyat fakültəsinin I kurs tələbəsi Nicat Hüseynov Aİİ TGT-nin yeni sədri seçilib. Seçkinin nəticəsi və yeni sədrin tələbələrə təqdim olunması münasibətilə keçirilən yığıncaqda Magistratura və doktorantura şöbəsi

çalışması, yerli və beynəlxalq tədbirlərdə Azərbaycanı layiqincə təmsil etməsi üçün “Bir” Tələbə-Könüllü layihəsinə qoşulub.

Azərbaycan Tələbə Gənclər Təşkilatları İttifaqının (ATGTİ) sədri Faiq Məmmədov yığıncaqda iştirak edib. O bildirib ki, Təşkilatın əsas məqsədi dövlət gənclər siyasətinin həyata keçirilməsi istiqamətində tələbələrin maraqlarını təmsil və müdafiə etmək, respublikanın ictimai, mədəni, sosial, iqtisadi həyatında onların fəal iştirakını təmin etməkdir.

ATGTİ sədri İlahiyyat İnstitutunda şəffaf seçkilərin keçirildiyini, tələbələrin bu prosesdə fəal iştirak etdiyini vurğulayıb. Qeyd edib ki, ölkədə ilk dəfə keçirilən TGT seçkilərində namizədlər öz platformaları ilə çıxış etdikdən sonra, bir gün ərzində tələbələr yaradılmış seçki qərargahında öz namizədlərinə səs veriblər. F.Məmmədov seçkilərdə qalib olan tələbəyə uğurlar arzulayıb.

Aİİ-nin İlahiyyat fakültəsinin dekanı Mirniyaz Mürsəlov TGT-nin fəaliyyətinin əhəmiyyətindən bəhs edərək, Azərbaycanda gənclərə və təhsilə göstərilən dövlət qayğısından söz açıb. Tələbələrin asudə vaxtının səmərəli təşkili, onların dünyagörüşünün zənginləşdirilməsi, polemika qabiliyyətinin formalaşdırılması üçün ali təhsil müəssisəsinin müxtəlif layihələr həyata keçirdiyini qeyd edən dekan, Aİİ rəhbərliyinin daim tələbələrin təşəbbüslərini dəstəklədiyini qeyd edib.

Məlumat üçün bildirək ki, könüllülük prinsipləri əsasında formalaşdırılan təşkilat gənclərin təhsil müəssisəsinin ictimai həyatında fəallığını artırmaq, hüquqlarını müdafiə etmək, onların maraqlarını, asudə vaxtının səmərəli təşkilini, intellektual inkişafını təmin etmək, habelə qruplar və fakültələr arasında sıx əlaqələr yaratmaq məqsədilə təsis edilir.

nin müdiri Fidan Yusifova tədbir iştirakçılarını salamlayaraq, TGT sədri seçilən tələbəni təbrik edib, ona gələcək fəaliyyətində uğurlar arzulayıb. F.Yusifova İnstitutda potensial tələbələrin çox olduğunu, onların TGT layihələrində, təhsil müəssisəsinin ictimai həyatında fəal iştirak edəcəklərinə əminliyini ifadə edib. Qeyd edib ki, ali təhsil müəssisəsi bir neçə gün öncə gənclərimizin ölkəmizdə həyata keçirilən könüllülük fəaliyyətində aktiv olması, Vətənimizin inkişafı üçün söylə

650 min ağac əkilməsi təşəbbüsünə qoşulduq

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın mütəfəkkir şair İmadəddin Nəsiminin 650 illik yubileyi münasibətilə respublikamızda bir gündə 650 min ağac əkilməsi təşəbbüsünə kollektivimiz də qoşuldu.

Bu məqsədlə Yasamal Rayon İcra Hakimiyyətinə müraciət edildi. Rayonun ərazisində İnstitut üçün ərazi ayrılması barədə rəzılıq əldə olundu. Bununla bağlı İnstitutda hazırlıq işləri görüldü.

Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə mütəfəkkir şair İmadəddin Nəsiminin 650 illik yubileyi ilə əlaqədar 2019-cu ilin “Nəsimi ili” elan edilməsi, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın bir gündə 650 min ağac əkilməsi ilə bağlı təşəbbüsü böyük sənətkarın adının əbədiləşdirilməsi, beynəlxalq aləmdə təbliği, Azərbaycanın ədəbi və mədəni irsinin tanınması baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu tələbələrdə Vətənə məhəbbət, onu qorumaq və mühafizə etmək; əlillərə, əhalinin aztəminatlı təbəqəsinə, qocalara, qaçqın və məcburi köçkünlərə mənəvi dəstək olmaq; mədəni-tarixi sərvətləri qorumaq; gəncləri daha ətraflı məlumatlandırmaqla cəmiyyətdə sosial və ekoloji məsuliyyət anlayışını gücləndirmək; multikulturalizm və toleranlığın təbliği məqsədilə müxtəlif layihələr həyata keçirir.

Oxu Günü layihəsi - “Kimyagər”

Tələblərin asudə vaxtının səmərəli təşkili istiqamətində müxtəlif tədbirlər silsiləsi davam edir.

İnstitutda sosialyönümlü, maarifləndirici və tərbiyəvi tədbirlərlə yanaşı, əyləncəli proqramlar da təşkil edilir. Bu məqsədlə, 2 noyabr 2019-cu ildə - həftənin şənbə günü ali təhsil müəssisəsində tələbələrin özünüifadə bacarığının, polemika qabiliyyətinin və tənqidi təfəkkürünün formalaşması məqsədilə Oxu Günü layihəsi həyata keçirilib. Layihə çərçivəsində Tələbə Elm Cəmiyyətinin təşkilatçılığı ilə braziliyalı yazıçı Paulo Koelhonun “Kimyagər” əsəri müzakirə olunub. Əsərdə Santyaqo adlı gəncin simasında insanın seçdiyi yol, heç nəyin təsadüf olmaması öz əksini tapıb. Hər hadisənin, sözün, uğur və uğursuzluğun əlamət rəmzi sayılması romanın qayəsini təşkil edir. İnsan əgər bu əlamətləri anlayarsa və öz yoluna davam edərsə, kainatın ona məqsədinə çatmaqda yardım etməsi əminliyi İslam fəlsəfəsinin “nə baş verirsə, insanın xeyrinədir” tezi ilə üst-üstə düşür.

Gənclər romanın müzakirəsində fəal iştirak edib, əsərdən gəldikləri nəticələri bölüşüblər.

Qeyd edək ki, Aİİ-də təşkil edilən tədbirlərin məqsədi tələbələrin dünyagörüşünün formalaşdırılmasına, intellektual səviyyəsinin yüksəldilməsinə, mənəvi dünyasının zənginləşdirilməsinə, vətənpərvərlik hisslərinin gücləndirilməsinə, mütaliə, sosial məsuliyyət vərdişlərinin aşılmasına, o cümlədən, fərdi özünüifadə bacarıqlarının inkişaf etdirilməsinə töhfə verməkdir.

Misirli qonaqlar Aİİ-də

16 noyabr 2019-cu il ildə Dünya dini liderlərinin II Bakı Sammitində iştirak etmək üçün Azərbaycanda səfərdə olan Misir Ərəb Respublikasından gəlmiş nümayəndə heyəti Institutumuzu ziyarət edib. Qonaqlar-Nümayəndələr Palatası sədrinin birinci müavini, Dünya Seyidlər İttifaqının sədri Əl-Seyid Mahmud əl-Şərif, Misir Prezidentinin Dini məsələlər üzrə müşaviri Usama əl-Əzhəri, Parlamentin Dini Məsələlər və Vəqflər üzrə Komitəsinin sədri, “əl-Əzhər” Universitetinin sabiq rektoru Usama əl-Əbd və Azərbaycanın Misirdə Diaspor Təşkilatları Birliyinin sədri Seymur Nəsirova akt zalında müəllim və tələbələrin görüşü keçirilib.

Aİİ rektoru ilahiyyat üzrə fəlsəfə doktoru Ceyhun Məmmədov qonaqları salamlayaraq, ölkəmizdəki münasibətlərin yüksək səviyyədə olduğunu qeyd edib. İnstitut haqqında qonaqlara geniş məlumat verən rektor Aİİ-nin beynəlxalq əlaqələrin qurulmasına, Misir universitetləri, xüsusilə, “əl-Əzhər” Universiteti ilə əməkdaşlığa

böyük önəm verdiyini vurğulayıb. Ali təhsil müəssisəsində mövcud ixtisaslar barədə danışan C.Məmmədov bildirdi ki, ali məktəbi bitirən məzunlar müxtəlif dövlət təşkilatlarında, ali təhsil ocaqlarında və dini qurumlarda çalışa bilərlər.

Aİİ rəhbərliyinə təşəkkürünü bildiren qonaqlar öz növbəsində Azərbaycan və Misir arasında əlaqələrin yüksək səviyyədə olduğunu, inkişaf dövrü yaşadığını qeyd edərək Misir və Azərbaycan universitetləri arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin qurulmasının əhəmiyyətini vurğulayıblar.

Daha sonra qonaqlar İnstitutun müəllim-tələbə heyəti ilə görüşüblər. Giriş nitqi ilə çıxış edən Ceyhun Məmmədov qonaqları təqdim edib, həmçinin görüşün əhəmiyyətini qeyd edib.

Misir Ərəb Respublikasının Nümayəndələr Palatası sədrinin birinci müavini, Dünya Seyidlər İttifaqının sədri əl-Seyid Mahmud əl-Şərif çıxışında Azərbaycanla bağlı təəssüratlarını bölüşüb. Aİİ-də olmaqdan və tələbələrlə görüşdən məmnun

olduğunu bildirib, İnstitutun fəaliyyətinə uğurlar arzulayıb.

Misir Prezidentinin Dini məsələlər üzrə müşaviri Usama əl-Əzhəri tədbir iştirakçılarını salamlayaraq, “əl-Əzhər” Universitetinin tarixi, keçdiyi mərhələlər, ixtisaslar, ali məktəbdə tədris olunan fənlər haqqında geniş məlumat verib. Minillik tarixi olan universitetdə şəriətə yanaşı, dünyəvi elmlərin də tədris olunduğunu nəzərə çatdırıb. Bildirib ki, dünyanın müxtəlif ölkələrindən tələbə qəbul edən universitetə İraq, Nigeriya, Sudan, Somali, Hindistan, Yəmən, o cümlədən, Qafqaz bölgəsindən də kifayət qədər insan təhsil almaq üçün müraciət edir. Universitet tələbələrinin mötədil, digər din və məzhəblərə hörmət mühitində təhsil aldığı vurğulayan Dini işlər üzrə müşavir Usama Əl-Əzhəri Aİİ-yə gələcək fəaliyyətində uğurlar arzulayıb, İnstitutda təhsilalanlara insanları birliyə və bərabərliyə səsləmələrini tövsiyə edib.

Misir Parlamentinin Dini Məsələlər və Vəqflər üzrə Komitəsinin sədri, “əl-Əzhər” Universitetinin sabiq rektoru Usama əl-Əbd də görüşün əhəmiyyətinə toxunaraq, Misirin Azərbaycanla dost yox, qardaş ölkə olduğunu qeyd edib. Görüşdən məmnun olduğunu bildiren sabiq rektor tələbələrə uğurlar arzulayıb.

Sonda Ceyhun Məmmədov çıxış edərək qonaqlara təşəkkürünü bildirib.

Görüşdən sonra qonaqlar ali təhsil müəssisəsinin Kitabxana və İnformasiya Mərkəzi ilə tanış olublar.

“Həzrət Məhəmmədin dünyaya bəxş etdiyi ümumbəşəri əxlaqi dəyərlər”

18 noyabr 2019-cu ildə “Həzrət Məhəmmədin dünyaya bəxş etdiyi ümumbəşəri əxlaqi dəyərlər” mövzusunda seminar keçirilib.

Tədbirin moderatoru Aİİ-nin Elm və innovasiyalar üzrə prorektoru Aqil Şirinov iştirakçıları salamladıqdan sonra, mövzu haqqında məlumat verib. O bildirdi ki, xalqın mədəniyyətinin inkişafında və formalaşmasında tarixən yaranmış milli-mənəvi dəyərlər mühüm rol oynayır. Hər bir xalqın milli-mənəvi aləminin formalaşmasına dil, din və adət-ənənə kimi amillər həlledici təsir göstərir. Əxlaqi dəyərlər insanların bir-birlərinə sevgisi, məhəbbəti, səfəti, mərhəməti, qarşılıqlı qayğı və yardım etmə hissidir.

A. Şirinov ali təhsil müəssisəsində ardıcıl olaraq keçirilən konfrans, seminar, “dəyirmi masa” və təlimlərin təşkil olunmasında məqsədin gənclərimizə milli-mənəvi dəyərlərimizin və vətənpərvərlik ruhunun aşılmasına, onların peşəkar mütəxəssis kimi yetişməsinə töhfə verməkdən ibarət olduğunu vurğulayıb.

İnstitutun müəllimi, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru Vüqar Səmədov “Həzrət Məhəmmədin dünyaya bəxş etdiyi ümumbəşəri əxlaqi dəyərlər” mövzusunda məruzə edib. Həzrət Peyğəmbərin ümumbəşəri əxlaqa təşviq edən bir çox kəlamlarının olduğunu, eləcə də “İslam gözəl əxlaqdır”, “Möminlərin iman baxımından ən kamil olanı əxlaqi gözəl olandır” hədislərinin insanları kamil əxlaqa səslədiyini qeyd edib. V. Səmədov islamın ədalət, əhdə sadıqlıq, əfv etmək, düzgünlük, sevgi, qardaşlıq, mərhəmət kimi gözəl əxlaqi təşviq etdiyini, haqsızlıq, riya, həsəd və s. bu kimi mənfi xüsusiyyətləri pislədiyini nəzərə çatdırıb.

Tədbirdə iştirak edən türkiyəli yazar Əhməd Turqut Həzrət Peyğəmbərin “Mən gözəl əxlaqi tamamlamaq üçün göndərdim” kəlamına diqqət çəkərək bildirdi ki, İslam dini insanlara nəzakətli olmağı və yüksək əxlaqi keyfiyyətlər nümayiş etdirməyi tövsiyə edir. O, Qurani-Kərimi təkcə oxumaqla kifayətlənməyi, onu həyatımıza tətbiq etməyin vacibliyini vurğulayıb.

Amerikalı din xadimi Aİİ-ni ziyarət edib

Dünya dini liderlərinin II Bakı Sammitində iştirak etmək məqsədilə Azərbaycanda səfərdə olan Sivilizasiyalararası Dialoq və Əməkdaşlıq Fondunun (CECF) təsisçisi və prezidenti İmam Məhəmməd Bəşər Ərəfat 19 noyabr 2019-cu ildə Institutumuzun qonağı olub.

Aİİ rektoru ilahiyyat üzrə fəlsəfə doktoru Ceyhun Məmmədov qonağı salamlayaraq, onu İnstitutda görməkdən məmnun olduğunu bildirdi. Ali təhsil müəssisəsi haqqında geniş məlumat verən rektor Aİİ-nin beynəlxalq əlaqələrin qurulmasına böyük önəm verdiyini vurğulayıb. Qeyd edib ki, İnstitut dünyanın bir çox

ölkəsinin bu sahə üzrə ixtisaslaşmış təhsil və tədqiqat müəssisələri ilə əməkdaşlıq etməkdə maraqlıdır.

C.Məmmədov daha sonra İnstitutun tədris sahəsində təcrübə qazanmasında əməkdaşlıq əlaqələrinin xüsusi əhəmiyyəti olduğunu vurğulayıb. Rektor elmi tədqiqat işlərinin aparılmasının, birgə layihələrin reallaşdırılmasının, professor-müəllim heyəti və doktorantlar üçün qarşılıqlı akademik səfərlərin, tələbə mübadiləsinin həyata keçirilməsinin önəminə toxunub.

Sonra qonaq Sivilizasiyalararası Dialoq və Əməkdaşlıq Fondunun sülh və əməkdaşlığı təşviq edən tolerant mühitin qorunub saxlanması kimi vacib məsələlərin həyata keçirilməsini qarşısına məqsəd qoydu-

ğunu bildirdi.

O, həmçinin ABŞ-da imamlar, alimlər və icma rəhbərləri üçün təşkil edilən təlimlərdən, başlıca qayəsi qarşılıqlı anlaşma əldə etmək, ekstremizm və zorakılığın qarşısını almaq üçün müxtəlif yaş və mədəniyyətlərin təmsilçilərini bir araya gətirmək olan ABŞ Dövlət Departamentinin

Gənclərin Mübadiləsi və Təhsili (YES) Proqramından söhbət açdı.

Qonaqla İnstitutun akt zalında müəllim və tələbələrin görüşü olub. Rektor Ceyhun Məmmədov qonağı kollektiv təqdim edərək, görüşün əhəmiyyətini vurğulayıb.

İmam Məhəmməd Bəşər Ərəfat tədbir iştirakçılarına

təhsili, ABŞ-da fəaliyyəti, həmçinin işlədiyi vəzifələr haqqında məlumat verib. Müxtəlif din, dil və irq sahibləri ilə birgə yaşamağın, İslamı düzgün izah etməyin vacibliyini vurğulayıb. Tələbələrə “Din xadimi, İslam təbliğatçısı necə olmalıdır?” istiqamətində tövsiyələrini verib. İlahiyyatçılardan bütün millətlərlə dialoq qurması, mədəniyyətlərarası əlaqələri genişləndirməsi, multikultural və tolerant mühitin təbliği məqsədilə xarici dil öyrənməsinin zəruriliyini qeyd edib.

Daha sonra qonaq 68 ölkəni əhatə edən, müəllifi olduğu proqram barədə tələbələrə məlumat verərək, layihənin insanlara mədəniyyətlərarası və sivilizasiyalararası dialoq qurmaqda əhəmiyyətindən danışdı. Gələcəkdə Aİİ tələbələrinin də bu proqramda iştirakının arzu edib.

Tədbir proqram barədə video göstərildikdən sonra, qarşılıqlı sual-cavab və müzakirələrlə davam edib.

Vasim Məmmədəliyevin yetirməsinin xatirələri

YALNIZ PİŞ XATİRƏLƏR ÜZÜLMƏYİMİZƏ SƏBƏB OLMUR... YAXŞI XATİRƏLƏR DƏ BİZİ AĞLADA BİLİR, ÇÜNKİ BİR DAHA TƏKRARLANMAYACAĞINI BİLİRİK...

Dünyaşöhrətli şərqşünas, ensiklopedik biliyə və intellektə sahib, böyük ustadımız akademik Vasim Məmmədəliyevin dünyasını dəyişməsindən 40 gün də ötdü. Onun vəfatı Azərbaycan xalqına böyük bir itki, elm dünyasına ağır zərbə oldu. Vasim müəllim sıradan bir insan deyildi. O, Azərbaycanda ərəbşünaslıq və ilahiyat elmlərinin nüfuzunu dünyaya tanıtdırmaqla tariximizə öz imzasını atan həqiqi ziyalılarımızdan idi. İslam dininə dərin bələd olan, ərəb dilinin, poeziyanın və musiqinin mükəmməl bilicisi olmaqla yanaşı, öz sadəliyi və təvazökarlığı ilə seçilən, yüksək insani keyfiyyətləri özündə cəmləşdirən bir şəxsiyyət idi.

Uzun müddət Bakı Dövlət Universitetində Ərəb dili fənnini tədris etmiş Vasim Məmmədəliyev, sözün həqiqi mənasında, tərifi ehtiyacı olmayan, böyük bir müəllim idi. İstər yazdığı əsərləri ilə, istərsə də yetişdirdiyi alimləri ilə ərəbşünaslıq və İslam elmlərinə misilsiz töhfələr verdi. O, bu günədək 40-dan çox alim yetişdirib.

Mən, Vasim müəllimin yetişdirdiyi ən gənc yetirməsi və onun rəhbərliyi ilə dissertasiya müdafiə etmiş son fəlsəfə doktoru olduğum üçün böyük qürur hissi duyuram. Tələbə olduğum dövrdən etibarən, Vasim müəllimin dəstəyini hər zaman üzərimdə hiss etmişəm. Yalnız mən deyil, bütün tələbələr Vasim müəllimin, sanki ona diqqət göstərdiyini, dəstək verdiyini hiss edirdilər. Bu, hər alimə xas olan keyfiyyət deyil.

2008-ci ildə buraxılış işimin müdafiəsi zamanı mövzu haqqında ümumi məlumat verdikdən sonra, Vasim müəllimin mənimlə ərəb dilində danışması, ərəb dili qrammatikasına dair bir sıra suallar verməsi bir tələbə üçün Yekun Dövlət Attestasiyasından müvəffəq qiymət almaqdan daha artıq, böyük ustad qarşısında imtahan vermək, onun suallarını düzgün və əhatəli şəkildə cavablandırmaq daha üstün, daha şərəfli və məsuliyyətli idi. Təbii ki, həmin gün Müdafiə Şurasının önündə Vasim müəllimin imtahanından uğurla keçməyim tələbəlik həyatımın sonunda yaşadığım ən qürurverici və fəxr edilesi bir xatirə oldu. Daha sonra magistr pilləsinə qəbul olunmağım, ərəb dili biliklərimi daha da inkişaf etdirmək məqsədilə tez-tez müəllimimə müraciət etməyim, sözün həqiqi mənasında, Vasim Məmmədəliyevin diqqətini cəlb etmiş və gələcəkdə onunla müştərək bir sıra elmi işləri həyata keçirməyimizə zəmin yaratdı. Vasim müəllim nadir alimlərdən idi ki, yetişdirdiyi hər bir tələbəsinə bütün biliklərini verməyə çalışır, əlindən gələnləni köməyi əsirgəmir, onun irəli getməsinə təkan verirdi.

Bu böyük alimlə bağlı xatirələrimdən biri də onun yazdığı "Ərəb dilçiliyi" kitabı haqqındakı söhbətimiz oldu. O zaman mən ərəb qrammatikasının yalnız Bəsrə və Kufə məktəblərindən ibarət olması, digərlərinin bu iki məktəb əsasında formalaşması, onların ayrıca bir qrammatika məktəbi adlandırmağımızın düzgün olmaması fikrini bildirmişdim. Vasim müəllim Bəsrə və Kufə məktəblərindən əlavə, Bağdad, Misir və Əndəlis olmaqla, 5 ərəb qrammatika məktəbinin olduğunu bir sıra mütəbər dilçilik kitablarından

misallar çəkməklə əsaslandırıldı. Əvvəlcə bu fikirlə razılaşmasam da, sonralar Vasim müəllimin "Ərəb dilçiliyi" kitabını və digər mənbələri daha diqqətlə oxudum, təhlil etdim və qərarımı dəyişdim. Bəsrə və Kufə məktəbləri kimi Bağdad, Misir və Əndəlis məktəblərinin də fərqli yolu və metodu olması onların ayrıca qrammatika məktəbi hesab etməyimizə əsas verir. Daha sonra yenidən Vasim müəllimə müraciət edib, ona Ərəb qrammatika məktəbləri haqqında "Ərəb dilçiliyi" kitabından və digər mənbələrdən kifayət qədər məlumat əldə etdiyimi və magistr dissertasiya mövzusunun ərəb qrammatika məktəbləri haqqında işləmək istəyimi bildirdim. Bu zaman Vasim müəllim əlini kürəyimə qoyub dedi: "Sənin mövzuya baxışın əsl tədqiqatçı yanaşmasıdır. Təbii ki, müəyyən arqumentləri əsas götürüb razılaşmaya bilərsən. Heç ərəblərin özləri bu barədə hələ yekdil bir fikrə gəlməmişlər. "Ərəb dilçiliyi" kitabında bu mövzu əhatəli şəkildə tədqiq olunub və 5 qrammatika məktəbinin mövcud olması sübuta yetirilib. Madam ki, ərəb qrammatika məktəbləri haqqında işləmək istəyən var, o zaman sonuncu - Əndəlis qrammatika məktəbi barədə dissertasiya işini yazmağın məsləhətdir". Vasim müəllim tənqidə, zidd fikirlərə açıq, buna görə heç kəsə kin bəsləməyən, əksinə, bunu alqışlayan və yalnız tənqidi fikirlərlə əvəzlənməz əsərin ərəsəyə gələ biləcəyini daim vurğulayan dərin fəlsəfi fikir sahibi idi.

2010-cu ildə Ailə, Qadın, Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi və AMEA-nın birgə keçirdiyi Aida İmanquliyevanın 71 illik yubileyinə həsr olunmuş "İlin ən yaxşı gənc alimi" müsabiqəsinə "Əndəlis qrammatika məktəbi" haqqında yazdığım tədqiqat işini təqdim etdim və ikinci yeri tutudum. Müsabiqədə qalib olmağım o zaman mənim böyük sevincimə səbəb oldu, lakin ustadıma bu xəbəri verəndə məndən daha çox sevinməsi yaddaşımda təsirli iz buraxdı. Bu, mənim Vasim müəllimin tövsiyə xarakterli fikirləri sayəsində gördüyüm işin nəticəsi idi! Daha sonra, Vasim Məmmədəliyevin rəhbərliyi ilə mövzunu bir az da genişləndirib, magistr dissertasiya işini uğurla müdafiə etdim.

Magistratura pilləsində oxuduğum dövrdə Azərbaycan ərəbşünaslığında lüğətçilik barəsində bir çox problemlər var idi. Bu dövrdə, artıq kifayət qədər tələbənən rus dilini bilməməsi, onların rus-ərəb lüğətlərindən istifadə etmələrini çətinləşdirirdi. Bir neçə "Ərəbcə-azərbaycanca lüğət" in olmasına baxmayaraq, bu sahədə olan boşluq hələ də aradan qaldırılmamışdı. Bu məsələ Vasim müəllimin nəzərində idi, daim gənc nəslin inkişafına çalışan dəyərli alimi düşündürməyə

bilməzdi. Bu baxımdan, Vasim Məmmədəliyevin məsləhəti, rəhbərliyi və iştirakı ilə Vüqar Qaradağlı və mən "Azərbaycanca-ərəbcə lüğət" adlı dərs vəsaitini ərəsəyə gətirmək qərarına gəldik və 2012-ci ildə üçümüz birlikdə Azərbaycan ərəbşünaslığı tarixində ilk dəfə 35000-dən artıq söz və ifadəni əhatə edən fundamental "Azərbaycanca-ərəbcə lüğət"i hazırladıq. Vasim müəllimin təbircə desək, "Azərbaycanca-ərəbcə lüğət" in hazırlanması çox böyük elmi iş olmaqla yanaşı, vətəndaş qeyrəti tələb edən bir işdir. Bu lüğət Azərbaycan elmini və dilini yaymaq üçün böyük bir mənbə hesab oluna bilər. Ərəblər Azərbaycan dilində eşitdiyi hər hansı bir sözün öz dilində qarşılığını məhz bu lüğət vasitəsilə tapacaqlar. Dolayısı ilə bu gün gördüyümüz iş gələcəkdə Azərbaycan dilinin Şərq dünyasında təbliği istiqamətində olduqca faydalı bir vəsait olacaqdır".

Vasim müəllim kimi şəxsiyyəti iş prosesində izləmək insana zövq verirdi və onun hər hansı məsələyə yalnız bir dəfə nəzər salmaqla dərhal reaksiya verirdi, hər hansı qüsuru gözdən qaçırmaması insanı heyretləndirirdi.

Sonralar Bakı Dövlət Universitetinin Ərəb filologiyası kafedrasında dissertantlıq yolu ilə doktorantura pilləsinə qəbul oldum. Vasim Məmmədəliyevin rəhbərliyi ilə müasir ərəb leksikologiyasının ən aktual məsələlərindən biri olan "Ərəb dilində neologizmlər" mövzusunda dissertasiya işini yazmağa başladım. Onun elmi məsləhətlərindən faydalanaraq, tədqiqat işini altı il ərzində tamamlayıb, AMEA-nın Dilçilik İnstitutunun Dissertasiya Şurasında uğurla müdafiə etdim.

Vəfatından iki həftə öncə Vasim müəllim məni fəlsəfə doktoru diplomunu almağım münasibətilə təbrik etdi və gələcəkdə elmi fəaliyyətim barədə bir sıra tövsiyələr verdi. Tədqiqat sahəmin leksika olmasına nəzərə alaraq, mənimlə ərəbşünaslıqda ixtisas lüğətlərinin hazırlanması istiqamətində xeyli iş aparmalı olduğumuz barədə məsləhət xarakterli söhbət etdi. Dəyərli alim son dəfə mənim gələcək elmi fəaliyyətimin istiqamətini müəyyənləyirdi, məhz hansı yolda irəliləməli olduğumu tapşırırdı. Bu da bir qismət idi.

Təəssüf ki, bundan sonra onunla nəzərdə tutduğumuz elmi işləri birgə həyata keçirməyə vaxtımız qurtulmuşdu. V a s i m müəllimin davamçısı kimi onun adını əməllərini yaşadacaq, istədiklərini həyata keçirməyə çalışacağam.

Biz ərəbşünaslar məhz bu şəxsiyyətin nuruna toplaşmışdıq. O çıraq, artıq yandır, 40 gündür Vasim Məmmədəliyevin işığı düşür üstümüzə. O, Bakı Dövlət Universitetinin dünyaşöhrətli alimi, parlayan bir ulduzu idi! Onun vida mərasimində natiqlərdən birinin söylədiyi kimi, "XX əsr ərəbşünaslığı elminin parlayan ulduzlarından biri söndü"...

Allah ona qəni-qəni rəhmət eləsin! Məkanı cənnət olsun!

Hafiz olduğum günün sevinci ilə yaşadıklarım...

Şəki İslam Kollecinə 13 may 2018-ci ildə keçirilən X ənənəvi hafizlik mərasimindəki xatirələrimi dəyərli oxucularla bölüşmək istədim.

O gün mənim üçün unudulmaz bir gün idi, yaddaşımda və qəlbimdə əziz xatirələri ilə qalacaq. Mən hafiz oldum. Rəbbim bütün istəyənlərə bu günü qismət etsin. Elə bir sevinc yaşadım ki, onu dünyadakı bütün insanlarla paylaşmaq istəyirdim. Vaxt var idi, deyirdim ki, nə vaxt hafiz olacağam? Əlhəmdülillah, 2016-cı ilin iyun ayının 10-da, cümə günü saat 18:30-da bu xoş anları yaşamaq nəsimim oldu. Elə həyəcanlı idim ki... İndi 18 yaşım var və mən hələ də o günün sevincini yaşayıram. Allah mənə hafiz olaraq yaşamağı nəsim etsin.

Hafizlik elə bir nemətdir ki, onun qarşılığını (əgər əməl edirsənsə) həyatın boyu alırsan. Peyğəmbərimiz (s.ə.s.) hədisi-şəriflərində qiymət günündə hafizlərin ana-atalarının başına günəşdən də parlaq tac qoyulacağını, yetmiş nəfərə səfaət edəcəyini, ümmətinin ən şərəflilərindən birinin onlar olacağını buyurub.

Mən hafizlik etdiyim vaxtlarda müəllimim bizə hər zaman bu sözü deyirdi: "Hafiz olmaq asandır, lakin hafiz olmaq çətinidir". Müəllimimiz bir də onu deyirdi ki, "Allah sizi hafiz olaraq öldürsün. Amin!". Fikirləşin, bütün ələmi xəlq edən Cənab Haqqın insanlığa (bəşəriyyətə) göndərdiyi ilahi mesajları beynində gözdə saxlasanız, onları həyatınızda tətbiq edərsən. İlahi, insan bunun müqabilində deyəcək bir sözün ağına belə gətirə bilmir, tapmır, aciz qalır. Bunlar nə gözəl hisslərdir.

Yüzakı Hafizlik Mədrəsəsinin müdiri, həmçinin Türkiyənin şairlərindən olan hafiz Muhammed Ali Eşməlinin (Seyri) "Hafizin tacı" şeirindən bir neçə beyti paylaşmaq istəyirdim:

*Hafizin çardağ olar tacı-
na Tuba ağacı,*

*Hafizin tacı, xəyal fəv-
vündə şəraf, şan tacı.*

*Hafizin tacı, əzəldən bəri
sonsuz bərkət,*

*Hafizin tacı, misilsiz, çox
özəl bir sərvət!*

*Hafizin tacı, ürəklərdəki
iman zəfəri,*

*Hafizin tacı, günəşdən
uca Quran hünəri.*

*Hafizin tacı, bu matəmdə
hüzür səltənəti,*

*Hafizin tacı, yerdən göyə
ruh səltənəti.*

*Hafizin tacı Xuda tacı,
hidayət tacıdır,*

*Hafizin tacı dünyada kö-
nül məradıdır.*

*Hafizin tacı Haqqdan ve-
rilən bir tacdır,*

*Bu böyük taca bəşər, son-
suzadək möhtacdır.*

İsgəndər İsgəndərli,
II kurs tələbəsi

TARIXIN DƏRSLƏRİ

Tariq ibn Ziyad və İspaniyanın fəthi

Bəzən heç araşdırmadığımız, ya da üzərindən xronologiya kimi oxuyub-keçdiyimiz hadisələrə diqqət etsək, həyatımız üçün önəmli olan çox mətləbi öyrənərik. Dünya tarixində həm elm, həm də mədəniyyət sahəsində öz dövrünə görə çox inkişaf etmiş və bir çox ilklərə imza atmış, Avropada İntibah dövründə böyük xidmətləri olmuş Əndülüsün fəthi və başlanğıc tarixi də insanın düşüncə tərzinin formalaşmasında mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Əməvi xəlifəsi I Vəlidin (668-715) zamanında Şimali Afrika valisi olan Musa ibn Nusayr (640-716) Əməvi xilafəti adına yeni ərazilərin fəthi üçün ordu toplayaraq, hansı istiqamətdə hərəkət etməsi barədə planlar qurur. Təbii ki, Afrikanın cənubu səhralıq olduğuna görə, məhsuldar torpaqların əldə edilməsinə ehtiyac var idi və Musa ibn Nusayr Pireney yarımadasına (İspaniyaya) doğru hərəkət etməyi daha məqsəduyğun saydı. Oraya hücum edərkən yarımadanın sahillərində onlara müqavimət göstərə bilən bir ordu ilə qarşılaşacağından ehtiyatlanıb, müəyyən müddət gözləmək qərarına gəldi və həmin yerlər haqqında məlumatlar toplamağa başladı.

Həmin vaxt Şimali Vestqot kralı Akila ilə Cənubi Vestqot Kralı olan Rodriqo arasında şiddətli müharibələr baş verdiyi üçün yarımadanın cənubunda ordu qalmamışdı. Bu vəziyyətin ona sərf etdiyini düşünən Musa ibn Nüseyr oraya ordu göndərmək qərarına gəlir.

Çox vaxt nəyisə əldə etməyə tələsərik. Hər şeyin bir zamanı var və buradan çıxaracağımız birinci nəticə ondan ibarətdir ki, onu gözləmək, sadəcə, səhrada döyüşən ordunun heç tanış olmadığı bir dəniz və meşəlik kimi coğrafiyaya gəlmələrindən qaynaqlanmışdı. O zaman Tariq öz dahi komandanlığını işə salaraq ordunu yaradıb və bəzi rəvayətlərə görə, onların gözü qarşısında bütün gəmiləri, digər fərziyyəyə görə, bir qismini yandırıb. Həmin yerdə öz məşhur kitabını da söyləyib: "Arxanızda

sa ibn Nüseyr onu azad etdi və müharibədəki şücaətlərinə görə çox etibar etdiyi komandan vəzifəsinə qədər yüksəltdi.

Rəvayətə görə, Tariq 7 000 nəfərlik ordu ilə Mərakeşdə "Kalpe" deyilən boğaza yaxınlaşdıqda, oranı necə keçəcəyi barədə düşüncəsi yox idi. Həmin dövrdə Əməvi xilafətinin donanması mövcud deyildi. Yeddi-minlik ordunu boğazdan keçirəcək gəmiləri hazırlamaq uzun zaman ala bilərdi. Bu məsələ Musa ibn Nüseyr tərəfindən illərəvvəl həll edilmiş kimi görünürdü. O, çevrədəki xalqlar və qəbilələrlə yaxşı əlaqələr qurmağı bacarmışdı. Əməvi xilafəti adına idarə edilən "Seuta" adlı Şimali Afrika şəhəri fəth edilərkən həmin yerin kralı Julian Musaya şəhərin açarını təqdim etdi və Musa da həmin açarı dostluq nişanəsi olaraq yenidən krala qaytardı. Beləcə, həmin şəhərin kralı olaraq yenidən Julian qaldı və illik vergiödəmə qarşılığında öz şəhərini qorudu. Beləcə, Musa Juliandan ticarət gəmiləri istədi və Tariq də ordunu həmin gəmilərlə boğazdan keçirdi.

Buradan alınan ikinci ibrət odur ki, hər zaman çevrədəki insanlarla müsbət əlaqələr qurmaq gələcəkdə həyata keçirəcəyimiz planlar üçün çox faydalıdır. Heç gözlənilməyən anda insan həmin mehriban əlaqələrin müsbət nəticəsini görə bilər.

Tariq ibn Ziyad boğazı keçdikdən sonra bir təpənin yaxınlığında ordusunu yerləşdirdi. Beləcə, həmin təpənin adı tarixdə "Cəbəl-Tariq", yəni "Tariq təpəsi" adlandırılıb və bir zamanlar "Kalpe" adlanan boğaz "Cəbəllütariq" boğazı olaraq tarixə düşüb.

Tariq ibn Ziyad ordudakı narahatlığı hiss etdi. Bu narahatlıq, sadəcə, səhrada döyüşən ordunun heç tanış olmadığı bir dəniz və meşəlik kimi coğrafiyaya gəlmələrindən qaynaqlanmışdı. O zaman Tariq öz dahi komandanlığını işə salaraq ordunu yaradıb və bəzi rəvayətlərə görə, onların gözü qarşısında bütün gəmiləri, digər fərziyyəyə görə, bir qismini yandırıb. Həmin yerdə öz məşhur kitabını da söyləyib: "Arxanızda

f.f.d. Faiq Əhmədov,
All-nin müəllimi

düşmən kimi dəniz, qarşınızda dəniz kimi düşmən var. Hara qaçacaqsınız? Allaha and olsun, sizin sədaqətli və səbirli olmaqdan başqa çarəniz yoxdur. Düşmənin silahı, təchizatı və ərzağı boldur. Sizin silah olaraq, ancaq qılınclarınız, ərzaq olaraq düşmənin əlindəkilər var. Sadəcə, bunlara sahib ola bilərsiniz". Gəmilərin yandırılması ordu komandanının qaçmasının imkansız olduğunu, əsgərlərin döyüşərək sağ qalmaqdan başqa çarəsinin olmadığını göstərib.

Buradan alacağımız üçüncü ibrət: bəzən insan keçmişində baş verən uğursuzluqları ilə gələcəkdəki uğurlarına addım atmaqdan çəkinir və qorxur. Bu qorxunu aradan qaldırmaq üçün geridə qoyduğumuz gəmiləri yandırmalı və ancaq irəli baxaraq həyatımızda yeni uğurlar əldə etməyin yollarını axtarmalıyıq. Əks təqdirdə, çox gözləməli olacağıq.

Rodriqo ərəb ordusunun İspaniyaya keçdiyini eşidən kimi, düşməni ilə Tariqə qarşı ittifaq yaradaraq, birlikdə döyüşməyi təklif edir, qalib gəlib ərəbləri İspaniyadan uzaqlaşdıracağını düşünür. Şimali Vestqot kralı Akila bu təklifi qəbul edir və hər iki ordu birləşərək, Tariqin ordusuna qarşı hərəkət edir. Tariq bu xəbəri eşidincə, döyüş üçün özü yer seçir və "Qvadalete" adlanan ərəziyə gəlir. Müharibədə döyüş ərəzisini seçmək qalibiyyətə bir addım yaxınlaşmaq deməkdir. İnsanın həyatında başqaları deyil, özünün hökmran olması və seçimlər etməsi onun bir çox uğura imza atmasına kömək edir.

Nəhayət, 711-ci ildə Tariqlə Rodriqonun ordusu "Qvadalete" adlanan yerdə qarşı-qarşıya

gəlir. Döyüş başlayınca Rodriqo müttəfiqi olan Akilanın ona xəyanət etdiyini görür və məğlubiyətinin fərqinə varmır. Rodriqo məğlub olduqdan sonra, Tariq ibn Ziyad Akila ilə başqa bir müharibədə də qarşılaşır və onu məğlub edib.

Buradan belə nəticəyə gəlmək olur ki, nə olursa-olsun, ittifaq etdiyimiz insanlara qarşı xəyanət etmək bir gün bizə də məğlubiyətin dadını yaşadacaq.

Tariq bu müharibədən qalibiyyətlə ayrılaraq, Toledo, Korduba şəhərlərini fəth etdi. Musa ibn Nüseyr Tariqin şöhrətinin artdığını görüncə, sözsüz ki, qısqanıb, ona işğal dayandırmağı əmr edib. Tariq isə fatehliyinə davam edib. Musa ibn Nüseyr təcili şəkildə İspaniyaya gəlib, Tariqi əmrə itaət etməməsinə görə sərt şəkildə tənqid edib. Rəvayətə görə, ordunun qarşısında Tariqi əlindəki qamçı ilə vurmaq istəyib. Musa Tariqi özü ilə Şama aparıb və Xəlifə I Vəlidə onun itaətsizliyi ilə bağlı şikayət edib. Xəlifə isə Tariqə hər hansı bir cəza verməyərək, ömrünün sonuna qədər Şamda qalmasına icazə verib.

Xəlifə I Vəlid vəfat edəndən sonra yerinə keçən qardaşı Süleyman ibn Əbdülməlik eyni qısqançılıqla Musaya yanaşır və onu 715-ci ildə vəlilikdən uzaqlaşdırır. Musa ömrünün sonuna kimi təkbəşinə yaşayır və bir il sonra - 716-cı ildə vəfat edir.

Deməli, belə nəticəyə gəlmək olar ki, insanlara kömək etdiyimiz müddətdə mənən yüksəlirik. Qısqançlıq hissi insanı tamamilə yoldan çıxarır və uğur qazanılmasına mane olur. Bu hekayəni Quran ayəsi ilə bitirmək yerinə düşər:

(Loğman öyüd-nəsihətinə davam edərək) dedi: "Oğlum, (dünyada gördüyün hər hansı yaxşı, yaxud pis iş) bir xardal dənəsi ağırlığında olsa da, bir qayanın (daşın) içində, yaxud göylərdə və ya yerin təkində olsa da, Allah onu ortaya çıxarar (onun haqq-hesabını çəkər). Həqiqətən, Allah lətifdir (bütün incə, nazik işləri biləndir; lütfkardır), (hər şeydən) xəbərdardır!" ("Loğman" surəsi, 16-cı ayə).

Xoşbəxtlik və ədalətə gedən yol mötədillikdən keçir

İslam dininin bəşəriyyətə tövsiyə etdiyi yol mötədillikdir. Dinimiz bizi mötədilliyə (orta yola) dəvət edir. İstər Qurani-Kərimdə, istərsə də hədislərdə mötədillik mövzusunda mühüm şəkildə toxunulur. Bəs mötədillik nədir?

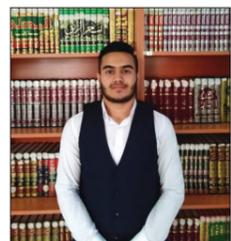
1) Lügəvi mənasında ərəbmənşəli "vəsət" sözündən olub, mənası "orta məqam" deməkdir; "ədalət və doğruluğa dəlalət edən sağlam olan şey"i ifadə edir.

2) Terminoloji mənada ifrat və təfritçilikdən uzaq, bu ikisi arasında orta yolu (orta məqamı) tutmağa deyilir.

Qurani-Kərimdə "(Ey müsəlmanlar!) Beləliklə də sizi orta bir ümmət etdik ki, insanların əməllərinə (qiymətdə) şahid olasınız, Peyğəmbər də sizə şahid olsun..." ("əl-Bəqərə", 143), - deyər buyrulur. Bu ayədə gördüyümüz kimi, "Sizi orta bir ümmət", yəni "mötədil bir ümmət etdik", - deyər bəyan edir. Müsəlmanlara buyrulmuş yol məhz bu yoldur. Bu yol ilə müsəlmanlar nə ifrata varmalı, nə təfritçiliyə meyil etməli, mənəvi və maddi baxımdan orta yolu tutmalıdırlar. Həqiqətən, Qurani-Kərimin bildirdiyi bu ümmət, cəmiyyət təfritçilik və ifratdan (passivlik və həddini aşmaqdan) uzaqdır. İslam ibadətə, cəmədlərə, davranışda, halal-haram hökmlərdə ifrata varmamağı, uzaq olmağı və orta yolu tutmağı öyrədir. Mötədillik Allah-Taalanın bizə buyurduğu yoldur. Başda peyğəmbərlər olmaqla, müsəlmanların getməli olduğu yoldur. Allah-Taala ibadətində "...(Ya Peyğəmbərim!) Namaz qılarkən səsinə nə çox qaldır, nə də çox alçalt. Bunun arasında orta bir yol tut!" ("əl-İsra", 110), - deyər buyrulur. Bundan əlavə, yardım etməyi buyurduğu təqdirdə, "Nə əldən çox bərk ol, nə də əlini tamamilə açıb israfçılıq et, yoxsa həm qınanarsan, həm də peşman olarsan!" ("əl-İsra", 29), - deyər buyrulur. Bu barədə Həzrət Əli (ə.s.) "Bəxşis edən ol, amma israf və yersiz həddə yox! Mötədil ol və xəsis olma", - deyər buyrulur. Bu ayə və hədisdə israfçılığın və xəsisliyin qınaq obyektini olduğunu, mötədilliyin isə Allah-Taalanın buyurduğu "sirati-müstəqim" (doğru yol) olduğunu görürük.

İstər keçmişdə, istərsə də müasir dövrimüzdə Allah-Taalanın bizə buyurduğu yolu düzgün başa düşməmək, cəhalət üzündən ifrata meyil etmək, təfritçilik halları olub. Keçmiş dövrlərdə xaricilərin (xəvaric) bir məzhəb halında meydana gəlməsini nümunə kimi göstərmək olar. Bu cərəyan digər məzhəblərə qarşı dözümsüzlük yanaşır. Onlar, həmçinin günah sahiblərini kafir adlandırırdılar. Bəzi qruplar var idi ki, onlar kiçik günah işlədənləri belə kafir adlandırırdılar. Müasir dövrimüzdə meydana çıxan "Əl-Qaidə", "İŞİD" və digər terrorçu qruplaşmaların da bu ideyanın tərəfdarı olduqlarını müşahidə edirik.

Mötədillik bütün zamanlarda, həmçinin müasir dövrimüzdə də bizə ən vacib olan mühüm məsələlərdən biridir. Dövrimüzdə olan radikal düşüncələr, qarşı tərəfə olan dözümsüzlük, dini savadsızlıq ifrat və təfritçiliyə meyli daha da gücləndirir. Halbuki dinimizin bizə buyurduğu ümmət "orta ümmət"dir. İnsanlığın ən gözəl nümunəsi olan Peyğəmbərimiz (s.ə.s.) "Allahım, səndən kəsiblik və zənginlik, qəzəb və məmnunluqarası bir məqam istəyirəm!" - deyər dua edərdi. Müsəlman ümməti üçün seçilmiş ən gözəl yol məhz "mötədil" yoldur. Bu yol müasir dünyamızda bizi radikal düşüncələrdən, cəhalətdən, ifratçılıq və təfritçilikdən uzaq edib "doğru yol"la aparacaqdır. Mötədil yol müsəlman ümmətinin əsas istiqaməti olmalıdır. Həzrət Əli (ə.s.) belə buyrulur: "(Həyatda) mötədilliyi öz peşəsi edən kəs yoxsul olmaz". Bu peşə ilə ən gözəl əxlaqi dəyərləri özümüzdə toplaya bilərik. Müsəlman ümməti bu yol ilə əsl xoşbəxtliyə və ədalətə gəlib çıxa bilər.

Elnur Əzizli,
II kurs tələbəsi

İslam əxlaqının mahiyyəti

ç.f.d., dosent
Namiq Abuzarov,
AII-nin müəllimi

Hər dinin və inanc sisteminin özünəməxsus xüsusiyyətləri olduğu kimi, İslam dini üçün də səciyyəvi olan inanca əsaslanan ictimai və əxlaqi prinsiplər mövcuddur. İslam bu baxımdan kamil bir dindir. Elə buna görə də o, zaman və məkan məhdudluğu olmadan həyatın bütün sahələrini əhatə edir. İnsanın Yer üzündə xəlifə olaraq yaradıldığını bəyan edən İslam onun yalnız əxlaqla kamilləşə biləcəyini vurğulayır. Əxlaq, İslam dininə görə, həm fərdi, həm də ictimai həyatın təməlini təşkil edir. Bütün bəşəri münasibətlər əxlaq sayəsində tənzimlənir. Peyğəmbərlərin göndərilmə məqsədi də əxlaqi prinsipləri bəşəriyyətə öyrətməkdir. Elə buna görə də İslam Peyğəmbəri "Mən uca əxlaqı təmamlaşdırmaq üçün göndərdim", - buyurub.

İslam dini gəlməzdən əvvəl Cahiliyyə cəmiyyətinin özünəməxsus əxlaq anlayışı mövcud idi. Onlar "əxlaq" kəlməsi əvəzinə, mürüvvət mənasına gələn "murue" sözündən istifadə edirdilər. Cahiliyyə cəmiyyətində əsas etibarilə qəbilələrə şamil olan bəzi dəyərlər var idi. Ayrıca onlar "xeyir, maruf və haqq" kimi əxlaq mənalarını daşıyan kəlmələrdən də istifadə edirdilər. Cahiliyyə ərəbləri fəzilətli əməl və davranışları ifadə etmək üçün "şücaət, kərəm, cud və vəfa" kimi müxtəlif qavramlardan da istifadə edirdilər.

Qeyd etdiyimiz kimi, cahiliyyə əxlaqı dünyəvi və qəbilə xarakteri daşıyırdı. Quranın ifadə etdiyi kimi, onlar axirət gününə inanmadıqları üçün ("əl-Ənam", 6/29) əxlaq düşüncələri də dünyəvi istək və arzularla məhdud idi. Cahiliyyə dövrünün məşhur şairi Tarafə öz "Müəlləqa"sında əbədi həyatın varlığından bəhs edilə bilməyəcəyini, beləliklə də həyatın tək mənasının zövqlərdən faydalanmaq olduğunu qeyd edərək, Cahiliyyə dövrünün

hedonist əxlaq düşüncəsini əks etdirib.

Zəvzəni "Şərhül-müəlləqat" adlı əsərində Cahiliyyə cəmiyyətinin əxlaqi fəzilətlərinin və dəyərlərinin əsas etibarilə qəbilənin qururunu qorumaq (fəxr), şərəf (məcd), qəzəb və qövmpərəstlik kimi hissələrə söykəndiyini qeyd edir. O, səxavətpərvərlik və qonaqpərvərlik kimi hissələrin şöhrətpərəstliyə əsaslandığını ifadə edir. Digər bir "Müəlləqat" müəllifi Əmr ibn Külsum isə qeyd edir ki, məhz fərdiyyətçilik və qəbiləçilik, təkəbbür və özbaşınalıq kimi xüsusiyyətləri daşdığına görə, o dövr Cahiliyyə adlandırılıb.

Alman şərqşünası Qoldziherin qeyd etdiyi kimi, yuxarıda qısaca əxlaqi baxımdan təsvir edilən ərəb qəbilələrinin həyat tərzləri, adət-ənənələri və qəbiləçilik duyğularına əsaslanan bir cəmiyyət qurmaq mümkün deyildi. Habelə, onların bir mənə kəsb etməyən büt-pərəstlik hissələri yüksək bir əxlaq düşüncəsinin formalaşması önündə ən böyük bir əngəl idi. İslam Peyğəmbəri qəbilələr arasında düşmənçiliyi aradan qaldırmış, onları "Qurani-Kərim" in rəhbərliyində büt-pərəstlik düşüncəsindən daşındıraraq, tövhid-mərkəzli bir İslam əxlaqı formalaşdırmışdır. Quran bu həqiqəti belə ifadə edir: "Hamılıqla Allahın ipinə (dininə, Qurana) möhkəm sarılın və (firqələrə bölünüb bir-birinizdən) ayrılmayın! Allahın sizə verdiyi nemətini xatırlayın ki, bir-birinizə düşmən ikən O sizin qəlblərinizi (İslam ilə) birləşdirdi və Onun neməti sayəsində bir-birinizlə qardaş oldunuz. Siz oddan olan bir uçurumun kənarında ikən O sizi oradan xilas etdi. Allah Öz ayələrini sizin üçün bu şəkildə aydınlaşdırır ki, haqq yola yönəlmiş olasınız!", Beləliklə, Peyğəmbərimiz cahiliyyə cəmiyyətində mövcud olan qəbilə tərəfkeşliyi, rəqabət duyğusu və başqa qəbilənin nümayəndələrinə xor baxma və təkəbbür hissəsinin yerinə insanın öz nəfsi ilə mübarizəsini təmin edərək şəfqət və mərhəmət düşüncəsini gətirdi. Bu surətlə Peyğəmbərimiz cahiliyyə cəmiyyətinə əxlaqi baxımdan inkişaf etmələri üçün öz nəfsani meyil və arzularına qarşı mübarizə aparmağı öyrətdi.

Peyğəmbərimiz cahiliyyət cəmiyyətinin qəbilə və nəsəb anlayışı yerinə İslam qardaşlığının, üstünlüyünün irq və soy ilə deyil, Allaha hörmət və təqva ilə ölçüldüyünü, məişəti təmin etməyin və zəngin olmağın insanların haqqına (qul haqqına) girmək surəti ilə deyil, yalnız halal qazanla mümkün olduğunu, Allahın yaratdıqlarına qarşı zalım deyil, mərhəmətli olmağı, doğruluğun müsəlmanın ən önəmli sərəməyəsi olduğunu, qarşılaşsınız sevgi və fədakarlığın mümkün olduğunu, insanın yalnız dəyər və fəzilətləri mənimsəyərək mənəvi baxımdan inkişaf edəcəyini göstərdi, eləcə də öyrətdi.

AII-nin müəllimi beynəlxalq konfransda iştirak edib

Dillər və ictimai fənlər kafedrasının müəllimi, AMEA Şərqşünaslıq İnstitutu Şərq-Qərb şöbəsinin müdiri, dosent Məmmədli Babaşlı Rusiya Federasiyası Dağıstan Respublikasının paytaxtı Mahaçqala şəhərində Dağıstan Humanitar İnstitutu və Sankt-Peterburq Universiteti tərəfindən "XXI əsr problemləri kontekstində müsəlman ilahiyatçıların mənəvi irsi" mövzusunda təşkil edilən Beynəlxalq Elmi-Tədris Konfransında iştirak edib.

İslam tarixi və mədəniyyətini dərinlən bilən mütəxəssislərin hazırlanması üçün həyata keçirilən federal proqram çərçivəsində təşkil edilən konfransda müsəlman ilahiyatçıların zəngin mənəvi irsinin tədqiqi, təbliği və tərjüməsi məsələləri ilə yanaşı, qloballaşan dünyanın çağırışlarına cavab vermək məqsədilə həmin irsdən bəhrələnmək imkanları geniş müzakirə olunub. İki gün davam edən konfransda Moskva şəhərinin, Tatarıstan, Başqırdıstan, Ud-

murtiya və Şimali Qafqaz respublikalarının, Novosibirsk, Voloqda, Volqoqrad vilayətlərinin müxtəlif elm-təhsil müəssisələrini, həmçinin Azərbaycan, Misir, İordaniya və Yəməni kimi xarici ölkələri təmsil edən nüfuzlu alim və mütəxəssislər iştirak ediblər.

Eyni vaxtda müxtəlif salonlarda davam edən üç bölmədə 65 məruzə dinlənilib və maraqlı müzakirələr aparılıb. Konfransın "Mənəvi irs və KİV: tarix və müasirlik" başlıqlı bölməsində dosent Məmmədli Babaşlı "Müasir Azərbaycan ailəsinin mənəvi-əxlaqi inkişafında KİV-in rolu" mövzusunda məruzə edib.

Dosent M.Babaşlı çıxışında Azərbaycan xalqının tarixən ailəyə və nikaha verdiyi önəm, böyüklərə hörmət, kiçiklərə sevgi prinsipi üzərində qurulmuş, baba-nənə, valideyn və uşaqları əhatə edən üç nəsli nümayəndələrinin birlikdə yaşamaq təcrübəsindən bəhs edib. Həmçinin Azərbaycan Dövlətinin ailə, qadın və uşaq məsələlərinə verdiyi önəm, aidiyyəti qurumların gördüyü işlər haqqında iştirakçılara məlumat verib. Kütləvi informasiya vasitələrinin insanlığın sonuncu qalası olan ailə dəyərlərinin qorunması sahəsində mövcud vəziyyət və görülməsi vacib olan işlər barədə fikirlərini bölüşüb.

Konfransın ikinci günü millətlər və dinlərarası münasibətlər sahəsində ekspertlərin təqdimatları və konfrans iştirakçılarının maraqlı müzakirələri ilə yadda qalan tədbir "İslam mədəniyyətinin incisi Dərbənd" mövzusunda keçirilmiş "dəyirmi masa" ilə başa çatıb.

Vətəni sevmək imandandır

Vətən - hər birimizin yaşadığı məkandır, üzərində ayaq tutub yeridiyimiz, öləndək addımladığımız, gözdiyimiz, öləndən sonra ürəyimizin üstündə əzizlədiyimiz torpaqdır. Vətən - yanar ocaqlarımızdır, sərhədimizdir, dilimizdir, ümumi evimizdir. Onu dəyərləndirən, mənalandıran, Ana Vətən edən, ana kimi sevdirən, ona güvənib, torpağının üzərində ev qurub yaşamağımızdır. Vətən - torpaqdır, amma qiymətli-dir. Bizim dəyər verdiyimiz insanlar o torpağı sevə-sevə uğrunda canlarını qurban verdilər və bizə Vətəni əmanət qoydular.

Vətəni sevmək iman əlamətidir, Allaha yaxınlıq əlamətidir. İnsan öz torpağını, xalqını, millətini sevməyə, Allaha yaxın ola bilməz! Bu, imanın göstəricisidir. İnsanın imanının əsas meyarı onun ictimai faydalılığıdır, bu da cəmiyyətə yararlılığı, xalqına, torpağına xidməti ilə ölçülür. Namaz, oruc və bunlar kimi ibadətlər imanın əsaslarını təşkil etsə də, əsas qayələr bunlarla bitmir. Dinin əsas sütunlarından birini təşkil edən Vətən anlayışı insan fitrətinə bağlı olub, əxlaqla böyüyüb inkişaf edən bir məfhumdur. Allah bizi torpaqdan yaratdı, bəlkə də ona görə torpaq müqəddəsdir. Axı biz ruhsuz halda yə-nə də torpaq olacağıq.

Həzrət Məhəmməd peyğəmbər (s.ə.s.) hicrət üçün Məkkədən ayrılarkən Kəbəyə doğru boylanaraq göz yaşılı deyir. "Sən, heç şübhəsiz, Allahın yaratdığı yerlərin ən xeyirlisi və Allaha qarşı ən sevimli olanısan. Əgər sən xalqın məni səndən çıxarmamış olsaydı, çıxmadım. Ey Rəbbim, məni diyarların sənə ən sevimli olanında yerləşdir". Doğrudur, Məkkə fəzilət cəhətdən üstün olsa da, Həzrət Peyğəmbərin göz yaşlarının səbəbi Məkkənin onun vətəni olduğu halda, ondan ayrı düşməsi idi.

Vətən - hər kəs üçün vətəndir. Onun

güllü-çiçəkli, yaxud da tikanlı olmasının bir önəmi yoxdur; məsələn: Füzulinin beyti buna misaldır:

Ey Füzuli, məskənim çün Kərbəladır, şerimin

Hörməti hər yerdə vardır, xəlq onun müştəqidir.

Nə qızıldır, nə gümüş, nə ləli nə mirvaridir,

Sadə torpaqdırsa, lakin Kərbəla torpağıdır.

Füzuli burada vətəni olan Kərbəlanı sadə bir torpaq adlandırsa belə, yenə də məskəninin həmişə Kərbəla olduğunu bildirir. Kərbəlanın öz qüdrət və əzəməti bir yana, onu Kərbəlaya bağlayan əsas səbəb buranın onun doğulduğu yer, Vətəni olması idi. Bu, əvvəlki ariflərin Vətən eşqidir.

...İndi bizim Qarabağımız var. Bütün varlığı ilə xalqın olan kəs irqindən, dinindən, dilindən fərqli olmayaraq, Qarabağ uğrunda mübarizəyə hazır olmalıdır.

Vətəni qorumaq bizim həm din, həm də xalq qarşısında olan borcumuzdur. Vətənin yolunda ölüm belə bizi qorxutmamalıdır. İmam Hüseyin məktəbi bizə qorxunu yox, haqq yolunda ölmə belə getməyə hazır olmağımızı əmr edir. Vətən bizim namusumuzdur. Namusu qorumaq isə hər kəsin borcudur, şərəf işidir.

✍ Mirhakim Sadıxov,
II kurs tələbəsi

“Hər rəngində mən varam” filmə nümayiş olunub

Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondunun (MDTF) dəstəyi ilə lentə alınmış 9 Noyabr - Dövlət Bayrağı Günü-nə həsr edilən “Hər rəngində mən varam” filminin 8 noyabr 2019-cu ildə təqdimat mərasimi keçirilib.

Tədbirdə çıxış edən Aİİ-nin rektoru Ceyhun Məmmədov 9 Noyabr - Dövlət Bayrağı Günü münasibətilə tədbir iştirakçılarını təbrik edərək bildirdi ki, hər bir millətin qürur mənbəyi onun dövlət atributlarıdır. “Bayraq tariximiz, keçmişimiz, bu günümüz, müqəddəs dövlət rəmzimizdir”, - deyən rektor Azərbaycan xalqının zaman-zaman öz azadlığı uğrunda fədakar mübarizə apardığını, canı, qanı hesabına müstəqil dövlət qurduğunu, öz ücrəngli bayrağını ucaltığını söyləyib.

C.Məmmədov ümummilli lider Heydər Əliyevin uzaqgörən siyasətini hər sahədə uğurla davam etdirən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Azərbaycanın milli dövlət atributlarını uca tutduğunu və konkret addımlarla bu ruhu gənclərə aşıladığını xüsusilə vurğulayıb.

Aİİ rektoru bildirdi ki, İnstitut keyfiyyətli tədrislə

yanışı, tələbələrə dünyagörüşünün formalaşdırılmasına, intellektual səviyyəsinin, mənəvi dünyasının zənginləşdirilməsinə, vətənpərvərlik hisslərinin gücləndirilməsinə də xüsusi önəm verir. O qeyd edib ki, gənclərimiz sağlam ruhda böyüməli, milli-mənəvi dəyərlərimizi qorumalıdır.

MDTF-nin icraçı direktoru Mehman İsmayilov Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağının yaranma tarixindən danışdı. Diqqətə çatdırıb ki, müstəqilliyimizin rəmzi olan bayrağımız həmişə uca tutulub, onun qorunması və mühafizəsi ilə bağlı bir çox qanun və sərəncamlar verilib.

M.İsmayilov daha sonra bildirdi ki, Fond maarifləndirmə işini bir neçə istiqamətdə həyata keçirir. Bura müx-

təlif mövzularında konfransların, seminarların, “dəyirmi masa”ların keçirilməsi, həmçinin kitabların nəşri, sosial videoçarxların və sənədli filmlərin hazırlanması daxildir. Maarifləndirmə işində həyata keçirilən layihələri daha çox ailə, mənəviyyət, milli kimlik, tolerantlıq, azərbaycanlılıq, vətənpərvərlik, milli-mənəvi dəyərlərimiz və s. mövzuları əhatə edir.

Ali təhsil müəssisəsi ilə əməkdaşlıq əlaqələrindən söhbət açan M.İsmayilov bildirdi ki, İnstitutun 43 tələbəsi bu il Fondun təsis etdiyi təqaüdlə təmin olunacaq.

Sonda Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondunun (MDTF) dəstəyi ilə lentə alınmış 9 Noyabr - Dövlət Bayrağı Günü-nə həsr edilən “Hər rəngində mən varam” filmi nümayiş olunub.

Aİİ-nin KATALOQU XARİCİ DİLLƏRDƏ NƏŞR OLUNUB

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun (Aİİ) yaranma tarixini, missiyasını, məqsədini və digər fəaliyyət sahələrini əks etdirən Kataloq nəşr olunub. Rus, ingilis və ərəb dillərində dərc edilən 84 səhifəlik Kataloqda İnstitut haqqında ətraflı məlumat və ali təhsil müəssisəsinin həyatını əks etdirən fotolar yer alıb.

Kataloq “Ön söz”; “Nə üçün Aİİ?”; “Tariximiz”; “Missiyamız”; “Məqsədimiz”; “Əsas dəyərlərimiz”; “Akademik təqvim”; “Akademik siyasət”; “İxtisas proqramları”; “İlahiyyat fakültəsi”; “Kafedra və şöbələr”; “Beynəlxalq əlaqələr və əməkdaşlıq”; “Tələbələrə dəstək sistemi”; “Tələbə həyatı” və digər bölmələrdən ibarətdir.

Aİİ rektoru i.f.d. Ceyhun Məmmədovun kataloqa yazdığı “Ön söz”də dini bilikləri dəqiq çatdırmaqla bəzən, dərin elmə, yüksək intellektə, zəngin dünyagörüşünə malik, yeni nəslə düzgün yönləndirəcək peşəkar mütəxəssislərə böyük ehtiyac olduğu bildirilir.

C.Məmmədov daha sonra qeyd edir ki, ilahiyyat təkcə öz tarixi-mədəni köklərinin dərkinə aparacaq yol, ona açılan bir qapı deyil. O, eyni zamanda, digər konfessiyalara məxsus insanların mənəvi dəyərlərinə hörmət və tolerant münasibəti öyrədən zəruri elm sahəsidir.

Məlumat üçün bildiririk ki, ali təhsil müəssisəsinin ölkəmizdə və dünyada din araşdırmaları sahəsində fəaliyyət göstərən alim və tədqiqatçıların məqalələrini elmi ictimaiyyətə çatdırmaq məqsədi ilə “Din araşdırmaları” jurnalı mövcuddur. İnstitutun idarəetmə orqanları, strukturu, elmi fəaliyyəti, mütəxəssis və elmi-pedaqoji kadr hazırlığının səviyyələri, tədrisin təşkili və müəssisədaxili nizam-intizam dair əsasnamə, təlimat, qayda və məlumatları əks etdirən “Əsasnamələr, qaydalar, təlimatlar və məlumatlar” toplusu; İnstitutun yaranma tarixini, missiyasını, məqsədini və digər fəaliyyət sahələrini əks etdirən Azərbaycan, rus, ingilis və ərəb dillərində broşür və bukletlər də çap olunub.

Həmçinin İnstitutun fəaliyyəti, həyata keçirdiyi layihələr barədə ictimaiyyəti məlumatlandırmaq, gənclərdə vətənpərvərlik ruhunu gücləndirmək, onların intellektual səviyyəsini və dünyagörüşünü zənginləşdirmək, ölkəmizdə dini maarifləndirmə işinə töhfə vermək məqsədi ilə “İlahiyyatçı” qəzeti və “İlahiyyat” jurnalı da nəşr olunur.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Günü qeyd edildi

12 noyabr 2019-cu ildə Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Günü-nə həsr olunmuş tədbir keçirilib.

İnstitutun rektoru Ceyhun Məmmədov tədbir iştirakçılarını 12 Noyabr - Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Günü münasibətilə təbrik edib. Aİİ rektoru demokratik dövlət və cəmiyyət quruculuğu baxımından böyük əhəmiyyət daşıyan, Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu ilk Milli Konstitusiyamızın qəbul olunması tarixindən bəhs edib. Rektor qeyd edib ki, hər bir dövlətin mövcudluğunu şərtləndirən mühüm amillərdən biri onun qanun-

vericilik sisteminin olmasıdır. Bu baxımdan, Azərbaycan Respublikasının qanunvericilik sisteminin əsasını Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası təşkil edir.

Konstitusiyamızın qəbulu müstəqillik tariximizin ən mühüm hadisələrindən biri olmaqla yanaşı, Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan dövlətçiliyi qarşısındakı böyük xidmətlərindən biridir. Qeyd olunub ki, Konstitusiyaya müstəqil dövlət quruculuğu prosesini tənzimləyən, demokratik inkişafa təminat yaradan, cəmiyyətin siyasi, sosial, mədəni, iqtisadi sahələrində köklü dəyişiklikləri özündə ehtiva edən, qanunvericiliyin təkmilləşdirilmə-

sində hüquqi baza rolunu oynayan mükəmməl və mütərəqqi sənəddir.

C.Məmmədov daha sonra bildirdi ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin dövlət-din

münasibətlərinin tənzimlənməsi, bu sahədə sabitliyə nail olunması, konfessiyalar arasında dözümlülük mühtinin qorunub saxlanması istiqamətində gördüyü işlər,

atdığı uzaqgörən addımlar dövlət müstəqilliyimizin qorunması və möhkəmləndirilməsi baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Bu məqamlar Konstitusiyada, “Dini etiqad azadlığı haqqında” qanunda və digər hüquqi sənədlərdə öz əksini tapıb.

Aİİ rəhbəri qeyd edib ki, Konstitusiyamızın qəbul olunmasından ötən 24 ildə Azərbaycanın qazandığı nailiyyətlər, sosial-iqtisadi yüksəliş, ölkənin beynəlxalq imicinin artması, regionun lider dövlətinə çevrilməsi kimi amillər respublikamızın sürətli inkişafının göstəricisidir. Rektor vurğulayıb ki, bu uğurların kökündə Ulu Öndər Heydər Əliyev siyasi kursunun layiqli davamçıları olan Prezident cənab İlham Əliyev və Birinci vitseprezident Mehriban Əliyevanın müvəffəqiyyətlə gerçəkləşdirdiyi uzaqgörən siyasət dayanır.